

M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A

2020.
július

K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

ÉPÍTÉS Z

271

Sauska borászat
(BORD Építész Stúdió)

Látványterv: Homologue, Ölbey Zoltán

FÓKUSZTÉMA:
BOR – MÁMOR –
ÉPÍTÉS ZET

MÉK – MMK SAJTÓKÖZLEMÉNY A KATA SZABÁLYOK MÓDOSÍTÁSÁRÓL
PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK
BORUNK – KORUNK – ÉPÍTÉS ZETÜNK
BOR, BIRTOK, TÁJ, BADACSONY
STÚDIÓ – MŰHELY

TERVEZÉS AZ UTOLSÓ SIMÍTÁSIG:

- ✓ HÉZAGOLÁS
- ✓ FELÜLETSIMÍTÁS
- ✓ FELHASZNÁLÁSRA KÉSZ ANYAGOK
- ✓ SZÓRHTÓ GLETT

Olvassa be a termékek melletti QR-kódot a műszaki adatlap és egyéb dokumentumok eléréséhez!

www.rigips.hu
www.youtube.com/RigipsHungary
www.fb.com/Rigips.Hungary

M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A

2020.
július

K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

É P Í T É S Z

TARTALOM

A Magyar Építész Kamara hírei	
Ajánló	2
MÉK–MMK-sajtóközlemény a katasztrófák módosításáról	3
A MMK és a MÉK elnökeinek 2020. július 13-i tájékoztatója	3
A MÉK Elnökségének határozatai	4
Tantermi kötelező továbbképzések	4
A Magyar Építész Kamara Elnökségével egyeztetett a Közbeszerzési Hatóság elnöke	5
Pro Architectura-díj 2020	5
2020. évi MÉK-küldöttgyűlés.....	6
Pályázat – Szakmai programok hozzájárulási alapja	6
Diplomadíj 2020 felhívás.....	7
Építészeti közélet	
Budapest Építészeti Nívódíja 2020 pályázat	8
Pályázati felhívás – a 2020. évi Építőipari Nívódíjra és a MÉK Sándy Gyula-díjra....	8
OSSKÁR-díj 2020 – Pályázati felhívás.....	9
Forbát Alfréd Építészeti díj felhívás – 2020	9
Az Országos Főépítészeti Kollégium felhívása.....	9
Mesteriskola XXVI. ciklus (2020–2022) felvételi pályázat hirdetménye	9
Fókusztema: Bor– mámor – építészet	
Szösszenet a mámorról... ..	10
Borunk – korunk – építészetünk	11
Bor, Birtok, Táj, Badacsony	14
Építészeti körkép	
BORD Építész Stúdió	20
Borok, színek, formák	22
Kulturális híradó	
Könyvajánló – Turi Attila	24
Stúdió – Műhely	
SAGRA Építésziroda	28

ÉPÍTÉSZ KÖZLÖNY–MŰHELY | ISSN 1789-0934 |

| 271. szám | 2020. július

A Magyar Építész Kamara kiadványa | Kiadja: Publicitas Art-Media Kiadó Kft. | Felelős: Nagy Ibolya, a kft. ügyvezetője
A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Hajnóczy Péter; tagjai: Szalay Tihamér, Turi Attila | Főszerkesztő: Tutervai Mátyás
| Felelős szerkesztő: Dér Andrea | Szerkesztőség: H-1088 Budapest, Ötpacsi utca 2., telefon: (06-1) 318-2944,
(06-30) 4730-391, e-mail: szerkesztoseg@mek.hu, www.mek.hu | Hirdetésfelvétel: Publicitas Art-Media Kiadó Kft.
H-1021 Budapest, Tárogató út 26., telefon: (06-30) 964-9598, e-mail: ibolyan@publicitasart.hu, www.publicitasart.hu
A leadott anyagok tartalmáért és formai megjelenéséért a kiadó nem vállal felelősséget. A Magyar Építész Kamara
elektronikus kiadványa: www.mek.hu – napi frissítés. A honlap nyitóoldalán lehet feliratkozni a heti e-mail hírlevélre.

271

Ajánló

Kedves Olvasók, Tisztelt Kollégák!

A Közlöny szerkesztői nevében köszöntök minden közlönnyolvasót a 4. számunk elején. Lassan kilábalunk a járvány első időszakából, javában benne vagyunk a nyárban, így megérett az idő arra, hogy kicsit könnyedebb témát válasszunk jelen számunknak.

A **MÉK-hírek** rovatban beszámolunk a katasztrófák módosítása kapcsán a MÉK és az MMK közös sajtónyilatkozatáról, illetve az ezzel kapcsolatban a köztársasági elnök hivatalával folytatott egyeztetésről. Ugyancsak beszámolunk a Közbeszerzési Hatóság új elnökének, dr. Kovács Lászlónak a MÉK-ben tett látogatásáról.

A MÉK Elnökségének határozataival mellett összefoglalót olvashatunk a tantermi kötelező továbbképzésekről.

Ismételten közöljük a MÉK által létrehozott szakmai programok hozzájárulási alapjának pályázati felhívását, hiszen közeledik a 2. forduló benyújtási határideje. Beszámolunk az építészeti díjakra vonatkozó aktuális felhívásokról, biztatva mindenkit arra, hogy vegyen részt a különböző megmérettetéseken. Ebben a rovatban olvashatunk a Mesteriskola XXVI. ciklusának pályázatairól is.

Jelen Közlöny némileg könnyedebb **Fókusztemája** a Bor – mámor – építészet. Ennek kapcsán olvashatunk egy tartalmas cikket Bálint Imre tollából, aki építészként és borászként ír mindarról, amit borról, építészetről gondol.

Ugyancsak ebben a rovatban olvashatunk egy izgalmas írást dr. Laposa Józseftől, akiről a szakmabeliek tudják, hogy tapasztalt, nagy tudású tájrendező mérnök, városépítési-városgazdasági szakmérnök, de a szakmán kívüli közvélemény leginkább a Laposa Borászat alapítójaként ismeri. A cikk egyszerre szól az író életútjáról, a szőlőhöz, borhoz való viszonyáról és a borászattal kapcsolatos építészeti, táji, szabályozási kérdésekről egyaránt.

Hogy a téma címében szereplő mindhárom fogalomról szó eszen, apró szerkesztőségi szösszenet erejéig megemlékezünk a mámorról is, a cikk végén egy röpké játékra invitálva az olvasókat, melynek nyerevénye 1-1 üveg finom bor lesz.

Kulturális híradó rovatunkban Turi Attila most megjelent könyvéről szólnak, amely az építész eddigi meglehetősen termékeny életútját, munkásságát mutatja be izgalmas, magas színvonalú épületekkel, tartalmas gondolatokkal.

Építészeti körkép rovatunkban bemutatjuk a BORD Építész Stúdiót és a stúdió borászatokkal kapcsolatos munkáit. Inspiráló, építészeti gondolatokban gazdag épületekkel ismerkedhetünk meg, most még csak papíron, de a kíváncsi olvasókat arra biztatjuk, hogy nézzék meg élőben is az épületeket, legyen az a még épülő Sauska Borászat, vagy az Etyeki Kúria, vagy éppen a Holdvölgy Borászat.

Ugyanebben a rovatban ismerhetjük meg **Borok, színek, formák** címmel a Kristinus Borbirtokot a vezető tervező, Horváth Gábor kalauzolásával.

A **Stúdió – Műhely** rovatban egy olyan építészirodát mutatunk be, akiket változatos, karakteres, igazán mai épületeiről ismerhetünk, és akik ugyancsak kipróbálták már magukat a borokkal kapcsolatos projekteken is. Érdekes olvasmány az irodáról, az építészeti hitvallásukról, felfogásukról, az építészetről magáról és persze a borról is.

Végezetül arra biztatunk mindenkit, ne tétovázzon bejárni az ebben a számban szereplő és nem szereplő magyar borászatokat, gyönyörködjön az épületekben, a kulturált és mértékletes alkoholfogyasztást szem előtt tartva kóstolja meg mindenhol a bort, amiről az épület szól, amely az épületben megszületik, és vigye jó híret az építészeknek, borászoknak egyaránt. Terjessze a szűkebb és tágabb környezetében azt, amit tapasztalt, hogy minél többen beszéljenek az épített környezet értékeiről... és persze a jó magyar borról!

Tutervai Máttyás
MÉK-alelnök, főszerkesztő

Szeretne értesülni a szakmagyakorlást érintő friss hírekről?
Like-olja és kövesse a Magyar Építész Kamara Facebook-oldalát!
<https://www.facebook.com/magyarepiteszkamara/>

MÉK–MMK-sajtóközlemény a kataszabályok módosításáról – 2020. július 10.

A kisvállalkozó mérnökök és építészek érdekében két kamara elnöke közösen kéri Áder János köztársasági elnököt, hogy küldje vissza megfontolásra az Országgyűlésnek a kataszabályok módosítását is tartalmazó törvényt.

A Magyar Mérnöki Kamara (MMK) elnöke és a Magyar Építész Kamara (MÉK) elnöke a köztársasági elnöknek írt közös levélben áll ki a gazdaság fehéritését és az igazságosabb közteherviselést szolgáló törvényhozói és kormányzati döntések mellett. A két kamara az utóbbi években több, az építészgazdaságra, a beruházások rendszerére vonatkozó olyan javaslatot is tett a kormánynak, amelyek – megvalósulásuk esetén – jelentősen hozzájárulhatnak e cél eléréséhez.

Ugyanakkor több ezer egyéni vállalkozóként dolgozó építész és mérnök érdekében arra kéri a köztársasági elnököt, fontolja meg 2021-es költségvetésének megalapozásáról szóló törvény

aláírását – amely módosítja az úgynevezett kataszabályokat –, és ezzel tegye lehetővé, hogy a parlament azt ismételten megtárgyalhassa.

Az MMK és a MÉK elnökei arról tájékoztatják a köztársasági elnököt, hogy több ezer mérnök és építész egyéni vállalkozóként végzi munkáját. Az egyéni vállalkozó tervezőktől, műszaki ellenőröktől sok fél kisebb és nagyobb munkákat rendel meg. A kapcsolatuk az egyszeri szolgáltatás teljesítésével megszűnik. Így a szolgáltatás jellegénél fogva fel sem merülhet a munkaviszony keretében történő foglalkoztatás.

A megszavazott változások szerint a számlát befogadó megrendelő 40%-os adót fizet az éves szinten 3 millió forintot meghaladó összeg után, ha azt katasz adózó vállalkozó teljesíti. A tervezői, műszaki ellenőri szolgáltatásoknál nem ritka, hogy a díjak esetenként vagy éves viszonylatban meghaladják a 3 millió forintot. Emi-

att a változás a tervezőket, a műszaki ellenőröket mint egyéni vállalkozót rendkívül károsan érintené. Bármilyen piaci vagy szakmai indok nélkül a szabályozás maga idézné elő a tervezőmunka ellenértékének csökkenését anélkül, hogy erre bármilyen valós – a teljesítménnyel összefüggő piaci vagy szakmai – ok létezne. Ez szükségszerűen negatív hatással járna mind a megrendelőkre, mind a tervezőépítészre, -mérnökökre nézve.

Egyértelmű, hogy a tervezett változtatás célja igen távol esik ettől a nem kívánt hatástól. Nyilvánvalóan nem cél a ténylegesen egyéni vállalkozó mérnökök és építészek ellehetetlenítése.

A két köztársasági elnök a levélben arra kéri Áder János köztársasági elnököt, fontolja meg a törvény aláírását és tegye lehetővé, hogy a parlament azt ismételten – a jelzett szempontokat is kellően mérlegelve – megtárgyalhassa.

A Magyar Mérnöki Kamara és a Magyar Építész Kamara elnökeinek 2020. július 13-i tájékoztatója

Az Országgyűlés 2020. július 3-án elfogadta a Magyarország 2021. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló T/10856. számú – közel félszáz törvényt módosító – törvényjavaslatot. A törvény módosítja az ún. kata szerinti adózás legfontosabb szabályait is.

A Magyar Mérnöki Kamara és a Magyar Építész Kamara elnökeiként közösen kezdeményeztük, hogy a köztársasági elnök fontolja meg az Országgyűlés által 2020. július 3-án elfogadott törvény aláírását.

Levelünkben hangsúlyoztuk, hogy egyetértünk a gazdaság fehéritését és az igazságosabb közteherviselést szolgáló döntésekkel, azonban azok indokát az építész- és tervezőmérnökökre, mint egyéni vállalkozókra nem tartjuk alkalmazhatónak: a tervező egyszeri tervszolgáltatást teljesít, ezért fel sem merülhet az egyéni vállalkozó tervezőmérnökök munkaviszony keretében történő foglalkoztatása.

A megszavazott módosítás szerint a számlát befogadó megrendelő 40%-os adót fizet az éves szinten 3 millió forintot meghaladó összeg után, ha a szerződő fél katasz adózó vállalkozó. Ez a megrendelőt terhelő adó hátrányosan érintheti a tervezőmérnököket, az építészeket: a 3 milliós határra tekintettel a tervezői díjak csökkentése irányába hathat.

Megkeresésünkre – még a törvény kihirdetése előtt, 2020. VII. 13-án – a Köztársasági Elnök Hivatala egyeztetést tartott részvételünkkel és a Pénzügyminisztérium illetékes államtitkárának, a törvény-előkészítés szakmai vezetőjének részvételével. A megbeszélésen több törvényi rendelkezés tisztázására került sor.

Ennek megfelelően

- a 3 millió forintot éves szinten meghaladó kifizetésével kapcsolatos adó csak az adózás rendjéről szóló törvény (Art.) szerinti kifizetőt terheli, az adó alapja a 3 millió feletti rész, az adó mértéke 40%,
- nincs számlaértékhatar, ha a megrendelő költségvetési szerv (állami, önkormányzati), vagy magánszemély,
- abban az esetben sem kell kiegészítő adót fizetni, ha a megrendelés csak egy adott szerzettől kapható, ilyen például az igazságügyi szakértők számlázása.

A 40%-os, megrendelőt terhelő adó tehát csak gazdasági szereplők általi kifizetőkre és az éves összesítésben 3 millió forint feletti összegre vonatkozik. Az összeget évente és kifizetőhelyenként kell figyelembe venni, a különböző években kifizetett összegek nem számíthatók össze.

A törvényt módosítás egyik célja, hogy a munkajogviszonyok helyett alkalmazott katasz vál-

lalkozásokat munkajogi rendezésre ösztönözze. A törvény szakmai előkészítői előtt is egyértelmű, hogy ez az indok az egyéni vállalkozó mérnökökre, építészekre nem vonatkozik, hiszen munkájuk jellege nem teszi lehetővé, hogy ők megrendelőjük alkalmazottjai legyenek.

Az egyeztetésen elhangzottak szerint ugyanakkor alapvető kormányzati szándék, hogy a kata – eredeti célja szerint – a napi bevételre és számlázásra alapozott, alacsony bevételű kis vállalkozások egyszerű és kedvező adózási módja legyen, amely gyakorlóinak megélhetését segíti. A katasz alkalmazó többi adózó közteherviselését a kormányzat közelíteni kívánja az általános adóterheléshez.

A kormány kezdeményezésére a parlament és a köztársasági elnök az elfogadott törvény keretei között látja megvalósíthatónak az igazságos közteherviselés és a kata kedvezményeinek összehangolását. Továbbra is a két kamara közös feladatának tartjuk a tervező- és szakértő mérnökök és építész adózáására vonatkozó adószabályozás és gyakorlat figyelemmel kísérését és minden indokolt és szükséges esetben a megfelelő változások felelős kezdeményezését.

Utóirat: A köztársasági elnök 2020. július 13-án aláírta a törvényt.

A MÉK Elnökségének határozatai

22/2020. (05. 27.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 9 igen, 0 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett elfogadja a MÉK 2019. évre vonatkozó „kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet” c. anyagot.

23/2020. (05. 27.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A 102/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet 20. § szerint a MÉK Elnöksége a 2019. évi gazdálkodásról szóló beszámolót 9 igen, 0 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett elfogadja. A beszámoló alapján a MÉK 2019. évi gazdálkodásának eredménye a tartalékkeret összegében növekedett, ennek megfelelően a 2020. évi költségvetés bevételi oldala nő a 2019. évről áthozott tartalékkeret összegének megfelelően, amely a kiadási oldalon a 2020. évi tartalékkeret összegét növeli.

24/2020. (05. 27.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 9 igen, 0 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett a 2019. évi munkájáról szóló beszámolóját elfogadja, azt küldöttgyűlésre történő előterjesztésre alkalmasnak tartja, a honlapján közzé teszi.

25/2020. (05. 27.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 9 igen, 0 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett az Etikai-fegyelmi Bizottság 2019. évi munkájáról szóló beszámolójával egyetért, azt küldöttgyűlésre történő előterjesztésre alkalmasnak tartja, a honlapján közzéteszi.

26/2020. (05. 27.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 8 igen, 1 nem szavazattal és 0 tartózkodás mellett a Felügyelőbizottság 2019. évi munkájáról szóló beszámolót áttekintette, és a honlapján közzéteszi.

27/2020. (05. 27.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 9 igen, 0 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett a tagozatok 2019. évi munkáját áttekintette, a honlapján közzéteszi.

28/2020. (05. 27.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 8 igen, 0 nem szavazattal, 1 tartózkodás mellett az Etikai-fegyelmi Bizottság által előterjesztett Etikai-fegyelmi szabályzat jogszabályváltozásból eredő jogharmonizációs módosításait elfogadja. A szabályzat módosításai 2020. június 1. napjától lépnek hatályba.

29/2020. (05. 27.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 9 igen, 0 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett a Továbbképzési szakértői testület által előterjesztett MÉK Szakmai továbbképzési szabályzat jogszabályváltozásból eredő jogharmonizációs módosításait elfogadja. A szabályzat módosításai 2020. június 1. napjától lépnek hatályba.

30/2020. (06. 19.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy elfogadja a Tanúsítási ügyrend tervezetét.

31/2020. (06. 19.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy 2020. szeptember 11-én, pénteken tartja a MÉK 2020. évi küldöttgyűlését.

32/2020. (06. 19.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy a Beszámoló- és jogosultsági vizsga szakértői testület tagjai: Kovács Imre elnök, dr. Hajnóczy Péter társelnök, dr. Gáts Andrea, dr. Illés Istvánné, Kovács Zsófia általános, dr. Medgyasszay Péter, Severnyák Krisztina, dr. Szalay Zsuzsa energetikai, dr. Takács Lajos tűzvédelmi szakterületi vizsgáztatók.

33/2020. (07. 04.) sz. MÉK Elnökségi határozat (elektronikus szavazás)

A MÉK Elnöksége egyhangúlag az alábbi szakmai állásfoglalást hozza:

A 18/2020. (04.15.) sz. MÉK Elnökségi határozattal elfogadott szakmai állásfoglalás alkalmazandó azon szakmagyakorlók esetében is, akiknek az 5 éves továbbképzési időszaka vagy a beszámolóvizsga-kötelezettsége 2020. június 18. és 2020. augusztus 16. között jár le.

Azon szakmagyakorlók esetében, akik 2020. március 11-ig bezárolag a jogszabályban előírt továbbképzési kötelezettségüket elmulasztották teljesíteni, fenti kedvezmény nem alkalmazható. Számukra az elérhető online kötelező és az online szakmai továbbképzéseket javasoljuk.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a szakmai továbbképzés szerinti 20 továbbképzési pont teljesítése a továbbképzési időszak alatt folyamatos, a hiányzó pontok számos online szakmai továbbképzéssel megszerezhetők.

Tantermi kötelező továbbképzések

A Magyar Építész Kamara **2020. augusztus 6-án, csütörtökön** egynapos tantermi kötelező továbbképzést tart **Budapesten az Építésszak Házában** építész kamarai szakmagyakorlók számára. A kötelező továbbképzés teljesítése minden szakmagyakorló számára kötelező a továbbképzési időszaka alatt *(azaz a jogosultságának lejáratí idején belül)* egy alkalommal. Amennyiben Ön nem biztos abban, hogy ezt már teljesítette, illetve ezt

meddig kell teljesítenie, forduljon az Önt nyilvántartó illetékes területi építész kamarához.

A képzés díja: 12 000 Ft + áfa.

Szeptember és október hónap folyamán a MÉK több vidéki helyszínen is tart tantermi kötelező továbbképzéseket.

További információk és jelentkezés: <http://tako.mek.hu>

A Magyar Építész Kamara Elnökségével egyeztetett a Közbeszerzési Hatóság elnöke

A MÉK Elnöksége korábban levélben fordult dr. Kovács Lászlóhoz, a Közbeszerzési Hatóság új elnökéhez a tervpályázatokkal kapcsolatos közbeszerzési kérdéseket illetően. Ennek kapcsán vetődött fel egy személyes találkozás lehetősége is, amelyre a június 19-i MÉK Elnökségi ülésen került sor az Építészek Házában. A kölcsönös bemutatkozást követően a jelenlévők áttekintették a tervezést érintő közbeszerzéssel kapcsolatos kérdéseket, problémákat. Ennek során a résztvevők egyetértettek abban, hogy a tervezési munkák leginkább támogatandó közbeszerzési formája továbbra is a tervpályázat. Szükséges a tervpályázatok formáinak, típusainak bővítése, ezzel kapcsolatban a Kamara kidolgozza és megküldi javaslatait. A közbeszerzések kiírási feltételeit (minőségi kritériumok, referenciák időkorlátja stb.) csak az EU-s irányelvekben meghatározott határokig lehet esetenként meghatározni, módosítani. Az Elnökség jelezte, hogy tájékoztatásul szívesen rendelkezésre bocsátja az ACE nemzetközi szövetség tervpályázatokkal kapcsolatos szabályzatát, amelyből sokrétű tapasztalatok vonhatók le. Az Elnökség kifejtette azon véleményét, hogy a magasépítési közbeszerzések során nem szerencsés megoldás az egyre gyakrabban alkalmazott Design & Build rendszer, amikor a kivitelezéssel együtt versenyeztetik meg a tervezést is. A hatóság képviselője ugyanakkor felhívta a figyelmet arra, hogy a kivitelezési közbeszerzések eredményes megvalósíthatósága érdekében fontos javítani a tervdokumentációk minőségét. Az Elnökség felhívta a figyelmet a közbeszerzési kiírások pontosságának fontosságára, mellyel kapcsolatban dr. Kovács László jelezte, hogy szívesen fogadják a konkrét kiírási problémák jelzését. Az érintettek egyetértettek abban, hogy a közbeszerzési eljárások előkészítésére is nagyobb figyelmet kell fordítani. Mindezeket túl tárgyalták a tisztességtelenül alacsony ár, a településtervezéssel kapcsolatos közbeszerzések, a járványhelyzet hatását a pénzügyi alkalmasságra kérdéskörét. Végezetül megállapodtak abban, hogy a megkezdett párbeszédet és együttműködést folytatni kívánják.

A pályázatok formáinak, típusainak bővítése, ezzel kapcsolatban a Kamara kidolgozza és megküldi javaslatait. A közbeszerzések kiírási feltételeit (minőségi kritériumok, referenciák időkorlátja stb.) csak az EU-s irányelvekben meghatározott határokig lehet esetenként meghatározni, módosítani. Az Elnökség jelezte, hogy tájékoztatásul szívesen rendelkezésre bocsátja az ACE nemzetközi szövetség tervpályázatokkal kapcsolatos szabályzatát, amelyből sokrétű tapasztalatok vonhatók le. Az Elnökség kifejtette azon véleményét, hogy a magasépítési közbeszerzések során nem szerencsés megoldás az egyre gyakrabban alkalmazott Design & Build rendszer, amikor a kivitelezéssel együtt versenyeztetik meg a tervezést is. A hatóság képviselője ugyanakkor felhívta a figyelmet arra, hogy a kivitelezési közbeszerzések eredményes megvalósíthatósága érdekében fontos javítani a tervdokumentációk minőségét. Az Elnökség felhívta a figyelmet a közbeszerzési kiírások pontosságának fontosságára, mellyel kapcsolatban dr. Kovács László jelezte, hogy szívesen fogadják a konkrét kiírási problémák jelzését. Az érintettek egyetértettek abban, hogy a közbeszerzési eljárások előkészítésére is nagyobb figyelmet kell fordítani. Mindezeket túl tárgyalták a tisztességtelenül alacsony ár, a településtervezéssel kapcsolatos közbeszerzések, a járványhelyzet hatását a pénzügyi alkalmasságra kérdéskörét. Végezetül megállapodtak abban, hogy a megkezdett párbeszédet és együttműködést folytatni kívánják.

Pro Architectura-díj 2020

Kiírásra került a 2020-as Pro Architectura-díj-pályázat. Az egymillió forint pénzjutalommal járó elismerésre épített környezetünk minőségi alakítása és megőrzése érdekében kifejtett tevékenységgel és kiemelkedő eredményekkel lehet pályázni a proarchitectura.hu oldalon.

A Pro Architectura-díj a magyar építészeti kultúra népszerűsítésében, a minőségi épített környezet létrehozásában, az építészeti értékek megőrzésében és az építészeti szemléletformálásban kifejtett tevékenységért, valamint a nemzeti építészeti politika céljai érdekében elért kiemelkedő eredményekért adományozható. Ez alapján valamely jeles építészeti, városépítészeti, tájépítészeti, belsőépítészeti alkotás létrehozásában kifejtett építészeti-tervezői tevékenységért, az építészeti közélet és oktatás területén elért kiváló eredményekért, továbbá (a kiemelkedő építészeti alkotás megvalósításában közreműködő) építetők, kivitelezők körében kerül kiosztásra.

A díjból évente legfeljebb tíz adományozható. A díjat ugyanaz a természetes személy, jogi személy vagy közösség 5 éven belül csak egyszer kaphatja meg. Újabb díj adományozására csak olyan teljesítmény alapján lehet javaslatot tenni, amely a korábban adományozott díj elnyerése óta született. A díj elnye-

rése, illetve adományozása érdekében egyéni vagy csoportos pályázatokat lehet benyújtani. A Pro Architectura-díjra több témakörben is van lehetőség jelentkezni, amennyiben az adott kategóriához igazodó tartalmi és formai követelményeknek megfelelnek.

A díjhoz egymillió forint összegű pénzjutalom és az adományozást igazoló oklevél jár, átadására 2020 októberében az építészeti világnapja és az építészeti hónapja rendezvénysorozathoz kapcsolódóan kerül sor.

A díjat 7 tagú szakmai bírálóbizottság javaslata alapján Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter adományozza. A Pro Architectura-díj szakmai bírálóbizottságának elnöke Füleky Zsolt építészeti és építésügyi helyettes államtitkár.

A pályázatok benyújtásának (elektronikus feltöltésének) határideje: **2020. szeptember 6., vasárnap éjfélig.**

A pályázatok kizárólag elektronikus úton a <http://www.proarchitectura.hu> weboldalon történő regisztráció után tölthetők fel!

2020. évi MÉK-küldöttgyűlés

A Magyar Építész Kamara 2020. évi küldöttgyűlését 2020. szeptember 11-én, pénteken tartja a Budapest, Kopaszi-gát, Öbölház Rendezvényközpontban.

A küldöttgyűlés előkészítésének ütemezését tartalmazó táblázat a www.mek.hu honlapon tekinthető meg.

Pályázat – Szakmai programok hozzájárulási alapja

A Magyar Építész Kamara a költségvetésében a tagság részéről jelentkező, az építészeti, a kamarához tartozó szakterületeket (építészeti, műemlékvédelem, belsőépítészeti, táj- és kertépítészeti, településtervezési, területrendezési, tűzvédelem) népszerűsítő, a szakmagyakorlást segítő, a szakmagyakorlók munkáját bemutató, dokumentáló, az építészeti összetartozását erősítő szakmai feladatok megvalósítására egy hozzájárulási alapot hozott létre.

A felhasználási területnek, szakmai feladatnak az építészszerkezetet érintőnek – könyvkiadás, tanulmánykészítés, rendezvény, kiállítás-szervezés, szakmai díj stb. – kell lennie, amely szélesebb körű (regionális, országos) érdeklődésre tarthat számot. Kamarai szervezet vagy gazdasági társaság működtetésére ez a szakmai munkát biztosító keret nem használható fel, működési költségek, bérek nem fedezhetőek belőle.

A hozzájárulási alap kizárólag pályázat útján igényelhető. A hozzájárulásra pályázók köre:

- ▶ területi építész kamarai tagok,
- ▶ területi építész kamarák.

A hozzájárulási alap összege minden évben a MÉK költségvetésében kerül meghatározásra. 2020-ban ez a keret 20 000 000 Ft, melyet két fordulóban lehet megpályázni.

A második forduló módosított beadási határideje: 2020. augusztus 31. (hétfő).

A pályázati határidőket követő 30 napon belül a MÉK Elnöksége dönt a beérkezett pályázatokról. Ettől eltérő időpontban pályázat elbírálására csak rendkívüli, kivételes esetben kerülhet sor.

A pályázatokat legkésőbb a tárgy évben december 15-ig kell megvalósítani.

A pályázónak meg kell nevezni a szakmai felhasználási területet, részletesen be kell mutatnia az eseményt, díjat, rendezvényt, kiadványt stb., amire az összeg felhasználásra kerül, valamint indokolnia kell, hogy miért szolgálja az építészeti, az épített környezet érdekét, továbbá miért gondolja, hogy az szélesebb körben fogja akár a szakma, akár a társadalom érdeklődését kiváltani.

A pályázónak pontos költségvetést kell benyújtania, abban megnevezve az igényelt összeg mértékét, az általa vállalt önrész mértékét, valamint az esetleges egyéb támogatások összegét. A MÉK-hozzájárulásból maximum a teljes költség 50%-a fedezhető, a pályázónak a benyújtáskor nyilatkozatot kell tennie arra vonatkozóan, hogy a teljes összeggel rendelkezik.

A pályázat utólagos finanszírozású. A pályázat pozitív elbírálása esetén a MÉK minden esetben szerződést köt a feladat ellátására, az elnyert összeget a MÉK kizárólag számla ellenében téríti

meg. A pályázónak a szakmai program teljesítését követően be kell nyújtania a végleges elszámolást és egy szakmai beszámolót. A szakmai program megvalósítása során minden esetben fel kell tüntetni, hogy az a MÉK támogatásával valósult meg (MÉK-logó feltüntetése).

A beérkezett pályázatokról minden esetben a MÉK Elnöksége dönt, melynek során:

- ▶ a döntéshez további adatokat, információkat is kérhet a pályázótól,
- ▶ a pályázó által kért összegtől eltérő összeget is megállapíthat,
- ▶ a beérkezett pályázatok alapján dönthet úgy, hogy nem használja fel a teljes hozzájárulási keretet.

A költségvetésben szereplő kereten felül több összeg felhasználásáról a MÉK Elnöksége nem dönthet. Amennyiben a keret az adott évben nem került felhasználásra, úgy azt a következő évi kerethez kell hozzáadni.

A pályázati értékelési főbb szempontjai:

- ▶ A szakmai rendezvény, esemény, díj, kiadvány stb. – amire a pályázó az összeget felhasználni kívánja – szakmaisága, színvonala, széleskörűsége, hasznossága stb.
- ▶ Nem ellentétes-e a kamara alapelveivel, mennyiben szolgálja a kamara és a szakmagyakorlók érdekeit.
- ▶ Politikai tartalmú vagy politikai pártok érdekeit szolgáló eseményt a kamara nem támogat.
- ▶ Az igényelt összeg mértéke, valamint aránya a teljes költségvetésben területi kamara esetében.

A pályázathoz benyújtandó anyagok:

- ▶ pályázati adatlap,
- ▶ szakmai program részletes leírása,
- ▶ a szakmai programra vonatkozó részletes költségvetés, időbeli ütemezés.

A pályázat kizárólag elektronikus úton nyújtható be: a benyújtandó anyagokat aláírva, .pdf formátumban és szerkeszthető módon is a mek@mek.hu címre kell megküldeni. A tárgyban a „hozzájárulási alap – pályázó neve” megjegyzést kérjük tüntesse fel!

A nyertes pályázatokról a döntést követően MÉK a honlapján is tájékoztatást ad.

A www.mek.hu honlapról letölthető dokumentumok:

- ▶ Pályázati adatlap
- ▶ Szakmai programok hozzájárulási alapjának szabályozása – 2020
- ▶ Szakmai programok hozzájárulási alapjának módosított szabályozása – 2020

MÉK Elnökség

Diplomadíj 2020 felhívás

Kedves Diplomázó Építész(mérnök), Belsőépítész, Tájépítész (mérnök) és Településmérnök Hallgatók!

A Magyar Építész Kamara (MÉK) és tagozatai, valamint a Magyar Építőművészek Szövetsége (MÉSZ) közösen „Diplomadíj 2020” címmel ismételt pályázatot hirdetnek az egyetemi 10 féléves osztatlan képzésben (Msc/MA szintű), vagy az osztatlan, alap- és mesterképzésben (3+2 éves, azaz Bsc/BA + Msc/MA) szinten végzett építész-, belsőépítész-környezettervező, tájépítész(mérnök)- és településmérnök-hallgatók részére.

A pályázaton 2019. év második félévében, vagy 2020. első félévében diplomázott, és sikeresen végzett okleveles építészek, építésmérnökök és építésztervező művészek, belsőépítész-környezettervezők, az okleveles településmérnök osztatlan képzésben vagy a településmérnöki Msc-képzésben, valamint a településtervezési diplomamunkát készítő, építész/építésmérnöki mesterképzésben részt vettek, továbbá a tájépítésmérnök és tájépítésmérnök- és táj- és kertművész mesterszakon végzettek pályázhatnak.

Részt vehetnek a nem magyarországi egyetemeken végzett, de magyar nyelvet beszélő építészek, belsőépítészek, tájépítészek és településmérnökök is, de kizárólag magyar nyelvű anyaggal.

A Diplomadíj-pályázatra csak Msc- és MA-szintű diplomamunkaként készülő építésztervek, belsőépítész-környezettervezői tervek, műemléki épület rekonstrukciós témájú tervek, terület- és településrendezési tervek, táj- és kertépítészeti tárgyú diplomamunkák tervei nyújthatók be.

A benyújtás kizárólag elektronikus úton történhet.

A benyújtott belsőépítész-környezettervező, a műemléki épület rekonstrukciós témájú tervek, a táj- és kertépítész, valamint a terület- és településrendezési tervezési diplomamunkákat tagozatonként külön tagozati bizottságok is értékelik és díjaznak.

Pályázni csak a sikeresen megvédett diplomaterv (Msc/MA szintű) építészeti, táj- és kertépítészeti, terület- és településrendezési, illetve az ide vonatkozó szakági munkarész(ek)et tartalmazó portfóliószerűen, **digitálisan** A3 lapméretre szerkesztett, összefűzött, maximum 8 darab A3 (420x297 mm) oldalt tartalmazó, digitálisan lapozható füzettel lehet.

Javasolt fájlformátumok: pdf, pdfa, jpg.

A pályázatok feltöltési korlátja **maximum 5 darab fájl, egy fájl mérete maximum: 10 Mb**.

Digitális mellékletként feltölthetőek, amennyiben belefér a megadott méretkorlátba:

- ▶ a diplomamunka eredeti digitális tervlapjai (lehetőleg pdf vagy pdfa, jpg),
- ▶ egyéb fotómontázsok és/vagy látványtervek, modellfotók, videók stb.

A pályázat nyílt, névalírással ezért a tervlapokon a pályázó nevét, a felsőfokú oktatási intézmény, a kar és a tanszék megnevezését, illetve a konzulens(ek) nevét, a tervezett épület, építmény, alkotás, település, településrész megnevezését és a tervezési helyszín pontos címét, fontosabb adatait, továbbá egyéb, a pályázó által fontosnak tartott információkat, közlendőket fel kell tüntetni.

A pályázat feltöltése: <http://www.mek.hu/index.php?id=46074>

A pályázat feltöltésének ideje: 2020. szeptember 01. (kedd) 00.00 óra és szeptember 11. (péntek) 23.59.00 óra között. Az oldal csak ebben az időszakban érhető el.

A pályázatok **csak elektronikus formában** nyújthatók be, és beküldendő a kiíráshoz mellékelte letölthető adatlap is.

A Diplomadíj-pályázatra beérkező munkákat szakmagyakorló építészekből, belsőépítészekből, táj- és kertépítészekből és településtervezőkből álló bírálóbizottság, valamint tagozati bírálóbizottságok külön értékelik. Megfelelő számú és színvonalú pályázat beérkezése esetén a zsűri és a tagozati zsűri több díjat is odaítélhetnek.

A pályázat ünnepélyes eredményhirdetését az UIA által meghirdetett építészet világnapján, előreláthatóan 2020. október 5-én (hétfő) délután tartjuk a Magyar Építész Háza Kós Károly-teremben (1088 Budapest, Ötpacsi u. 2.).

A nyerteseket, illetve a díjazott tervek a Magyar Építész Kamara honlapján (www.mek.hu), a MÉSZ honlapján (www.meszorg.hu) és egyéb szakmai fórumokon is igyekszünk bemutatni (pl. nyomtatott sajtó: Építész Közlöny és Évkönyv, Magyar Építőművészet [MÉ] és on-line: meonline.hu, epiteszforum.hu, tervlap.hu stb.).

A Diplomadíj-pályázattal kapcsolatban esetlegesen felmerülő kérdéseket kizárólag e-mailen, Ulrich Tamás e-mail címére (ulrich.tamas@mek.hu) kérjük elküldeni.

Diplomadíj 2020 bizottság tagjai:

Építészet: Szalay Tihamér elnök (MÉK).

Tagok: Nagy Csaba (MÉSZ), Anthony Gall (MÉSZ), Turi Attila (MÉK), Vadász Bence (MMA).

Műemlékvédelmi Tagozat: Nagy Gábor.

Belsőépítészeti Tagozat: O. Ecker Judit, Magyarai Éva, Csavarga Rózsa, Szekér Ferenc, Szenes István, és Veres Péter.

Terület- és településrendezési tagozat: S. Vasi Ildikó, Schwarczuk Ágnes, Gajdos István.

Táj- és kertépítészeti tagozat: Schuchmann Péter, Bairóczi Sándor, M. Szilágyi Kinga, Sándor Tamás, Szloszjár György.

A pályázat benyújtásához szükséges adatlap a www.mek.hu oldalról tölthető le.

*Szalay Tihamér építész, a Diplomadíj-bizottság elnöke
dr. Hajnóczi Péter, a MÉK elnöke
Krizsán András, a MÉSZ elnöke*

Iratkozzon fel a Magyar Építész Kamara honlapja,
a www.mek.hu oldal heti e-mail hírlevelére!

Budapest Építészeti Nívódíja 2020 pályázat

Egy város építése, fejlesztése ugyan a jelenben történik, de a jövőnek szól. Olyan rendszereket, épületeket alkotunk, amelyek évtizedekben, évszázadokban mérhetően adnak karaktert, életet a városnak. Számtalan példa áll előttünk, amelyekben nagy elődeink megvalósították a feladatban rejlő lehetőséget. Amikor a ma Budapestjéről szövelünk, ennek a több száz éves múltra visszatekintő alkotómunkának az eredményeit látjuk. Mindez felbecsülhetetlen értékű: ez adja Budapest egységességét, megannyi apró csodáját.

A mi feladatunk, hogy folytassuk az értékteremtő munkát olyan épületek, közösségi terek, parkok, udvarok, lakóházak megépítésével, amelyek száz év múlva is karakteresen fogják formálni a városképet és szolgálni Budapestet, a budapestieket.

Ezt a szellemiséget képviseli a *Budapest Építészeti Nívódíja* kezdeményezés. Látszólag csak az épüle-

tekről szól, de valójában arról a történetről is, ami a tervezéstől egészen a használatig húzódik: az építészeti minőségnek része lesz a felépülő ház lelke is. Az építészet kulcsa a város életében. A város jövőjének központi elemét, az emberléptékűséget és az emberközpontúságot legjobban, leg-hitelesebben az építészszakma tudja átélhetően és megélhetően megteremteni. Ezt a mozzanatot állítjuk fókuszba a nívódíjjal egy különleges platformon, ahol olyan emberek gyűlnek össze, akik kitalálják, megtervezik és megvalósítják milyen város lesz Budapest 50-100 év múlva.

Budapest Főváros Önkormányzata, valamint a Budapesti Építész Kamara és a Lechner Tudásközpont együttműködésében megvalósuló Budapest Építészeti Nívódíja pályázat minden szempontból igyekszik megragadni az építészet értékteremtő voltát, kiemelni a jó és követendő megoldásokat,

a kimagasló minőséget, és ezek elismerésével példát mutatni.

További infó: <http://bpnivadij.hu/>

A 2020. évi pályázat bírálóbizottsága:

Elnök: Dorosz Dávid, Budapest Főváros Önkormányzata, klímavédelmi és fejlesztési főpolgármester-helyettes

Tagok:

Erő Zoltán építész, Főpolgármesteri Hivatal Város-építési Főosztály, főépítész, főosztályvezető

Bardóczi Sándor tájépítész, Budapest Főváros Önkormányzata, mb. főtájépítész

Csapó Balázs építész, Budapesti Építész Kamara, elnök

Soltész Noémi építész

Stempel Jan építész

Szabó Levente DLA, építész

Zsuffa Zsolt DLA, építész

Pályázati felhívás – a 2020. évi Építőipari Nívódíjra és a MÉK Sándy Gyula-díjra

Az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége, az Építéstudományi Egyesület, mint alapítók és az Építőipari Mesterdíj Alapítvány, valamint a Közlekedéstudományi Egyesület, a Magyar Építész Kamara, a Magyar Építőművészek Szövetsége, a Magyar Épületgépészeti Koordinációs Szövetség, a Magyar Mérnöki Kamara Építési Tagozata, a Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tago-

zata és az MTF Közmű-technológiáért Egyesület meghirdeti a 2020. évi **Építőipari Nívódíjat, valamint a Magyar Építész Kamara által alapított Sándy Gyula-díjat**.

Több kategóriába lehet pályázni: többlakásos lakóépület, középület (irodaépület, kereskedelmi és vendéglátó építmény, sport- és szabadidős építmény, egészségügyi és egyéb építmény), ipari és

energetikai építmény, mezőgazdasági építmény, műemlék-helyreállítás, építményrehabilitáció, közlekedési létesítmény, komplex infrastrukturális létesítmény, környezetvédelmi és vízügyi létesítmény.

Beadási határidő: 2020. szeptember 11., péntek 16.00 óra.

További információk: www.mek.hu

OSSKÁR-díj 2020 – Pályázati felhívás

Osskó Judit, a díj alapítója és az Országos Főépítészeti Kollégium (OFK) 2020. évben új országos, nyílt és nyilvános pályázatot hirdet. Építésztervezők Magyarországon területén megépült és 2017. január 1. után átadott épülettel pályázhatnak 2020. szeptember 28-ig.

Olyan új építészeti alkotásokat, együtteseket keresünk, amelyek illeszkednek a település, a táj szelleméhez, rendezik és nem zaklatják tovább meglévő természeti és épített környezetünket. Olyan kiemelkedő színvonalú műveket szeretnénk díjazni, amelyekben a vezető szerepet a humánus, a harmónia és a minőség képviseli. A beküldött épületeket, együtteseket ezért tárgabb környezetükkel együtt kívánjuk értékelni, hiszen a díj odaítélésének legfontosabb szempontja, hogy az új létesítmény szerves része legyen az adott település táji és épített környezetének.

Bírálóbizottság

Elnök: Salamin Ferenc Ybl-díjas, Az év főépítésze díjas építész, akadémikus, az OFK elnöke

Tagok:

- ▶ Csernyus Lőrinc Ybl-díjas, Az év főépítésze díjas építész, akadémikus,
- ▶ Hegedűs Péter Ybl-díjas, Pro Architectura-díjas építész,
- ▶ Marosi Miklós Ybl-díjas, Széchenyi-díjas építész, akadémikus, az MMA alelnöke,
- ▶ Dr. Meggyesi Tamás professzor emeritus, Ybl-díjas, Széchenyi-díjas építész,
- ▶ Osskó Judit Ybl- és Prima Primissima díjas építész, a díj alapítója,
- ▶ Patonai Dénes DLA professzor emeritus, Ybl-díjas, Csonka Pál-díjas építész.

A díj titkára

- ▶ Zábránszky Pap Klára, Az év főépítésze díjas, Pro Régió-díjas építész

A díj bruttó 1 000 000 Ft.

A pályaművek beadása:

2020. június 8-tól 2020. szeptember 28-ig.

Eredményhirdetés és díjkiosztás: 2020. november 18.

A pályázat beküldése és kapcsolat: osskar@foepiteszek.hu címen.

A díj részletes kiírása és további információk: foepiteszek.hu/osskar-dij

Forbát Alfréd Építészeti Díj felhívás – 2020

A Dél-dunántúli Építész Kamara Elnöksége az érteket teremtő építészeti alkotómunka tiszteletének erősítéséért pályázatot hirdet meg a **FORBÁT ALFRÉD ÉPÍTÉSZETI DÍJ** elnyerésére.

A pályázaton megvalósult, a meghirdetés időpontjához képest 5 évnél nem korábbi használatbavételi engedéllyel rendelkező létesítménnyel lehet pályázni. Terület- és településrendezési munka esetében a terv a pályázat beadási határidejéig az illetékes képviselő testület által kell elfogadott legyen.

A díjra pályázhatnak, illetve jelölhetőek:

- ▶ a Dél-dunántúli Építész Kamara tagjai a megvalósult mű tekintetében területi megkötés nélkül,

- ▶ a Magyar Építész Kamara tagjai a megvalósult mű tekintetében Baranya és Tolna megyére vonatkozó területi megkötéssel.

A megvalósult mű a pályázat beadási határidejéig jogszerű használatbavétellel kell rendelkezzen, de az nem lehet 5 évnél régebbi.

A pályázatok benyújtásának határideje: **2020. szeptember 15.** A benyújtás elektronikus úton történik, a ddek.hu honlapról letölthető Pályázati adatlap és Nyilatkozat, valamint az abban megjelölt mellékletek beküldésével. Beküldési e-mail cím: ddek.pecs@t-online.hu.

Bírálóbizottság: Molnár Csaba elnök (Dél-dunántúli Építész Kamara), Pelényi Margit Ybl-díjas épí-

tész (Dél-dunántúli Építész Kamara), dr. Hajnóczy Péter elnök (Magyar Építész Kamara Elnöksége), Karlovecz Zoltán Pécs város főépítésze (Magyar Építőművészek Szövetsége), dr. Csaba Ders alelnök (Magyar Urbanisztikai Társaság).

A **Forbát Alfréd Építészeti Díj**-nak nincsenek fokozatai, 2020 évben 3 db adható. A díjhoz oklevél, művészi emléktárgy és 100 000 Ft (bruttó) pénzjutalom jár.

A bírálóbizottság döntése alapján ezentűl legfeljebb 3 db „Építészeti elismerő oklevél” adható a kiírási feltételeknek megfelelő, kiemelkedő színvonalú műveknek. Az elismeréshez az oklevél mellett művészi emléktárgy jár.

Az Országos Főépítészeti Kollégium felhívása a Főépítészeti Életmű Díj és Az Év Főépítésze Díj adományozására

Nagykanizsa megyei jogú város és az Országos Főépítészeti Kollégium 2000-ben megalapította az **AZ ÉV FŐÉPÍTÉSZE DÍJ**-at, elismerve ezzel a főépítészeti tevékenységet, az önkormányzati, állami (területi) főépítész munkáját. A díj első alkalommal az V. Országos főépítészeti konferencián került átadásra, majd a következő konferenciákon minden évben.

A díj odaítélésére írásbeli javaslat alapján kerül sor. Javaslatot bármely főépítész, önkormányzati és hivatali vezető, vagy bármely szakmai és önkormányzati szervezet, illetve szövetség tehet. A díjra nem javasolható hivatalban lévő állami főépítész,

továbbá olyan személy, aki az alapító okirat szerint részt vesz a díj odaítélésének véleményezésében. A konferenciát rendező település főépítésze a rendezés évében nem kaphat Az Év Főépítésze Díjat.

Az Év Főépítésze Díjat minimum 10 éves főépítészeti gyakorlattal rendelkező főépítész kaphatja meg, míg a Főépítészeti Életmű Díj feltétele minimum 20 éves főépítészeti gyakorlat. A díjat határon túli főépítész, egyházi és intézményi főépítész kivételesen indokolt esetben további díjként megkaphatja.

A javaslatok benyújtási határideje a Budapesten 2020. szeptember végén megtartandó főépítész

rendezvény időpontját figyelembe véve 2020. augusztus 27.

Amennyiben a FŐÉPÍTÉSZI ÉLETMŰ DÍJ és AZ ÉV FŐÉPÍTÉSZE DÍJ adományozására javaslatot kíván tenni, kérem, hogy azt a javasolt személy szakmai munkásságának részletes bemutatásával és szöveges indoklással 2020. augusztus 27-ig juttassa el az Országos Főépítészeti Kollégiumhoz e-mailben vagy postai úton (e-mail cím: foepiteszek@foepiteszek.hu, postacím: Salamin Ferenc, Országos Főépítészeti Kollégium, 1024 Bp., Margit krt. 5/A).

Teljes felhívás a www.foepiteszek.hu oldalon.

Mesteriskola XXVI. ciklus (2020–2022) felvételi pályázat rövidített hirdetménye

A tervpályázat célja: Az ÉME Mesteriskola XXVI. ciklusának felvételi tervpályázata.

A tervpályázat jellege: Zártkörű, névalírással tervpályázat.

A részvétel feltételei: A mesteriskola XXVI. ciklusára építész(mérnök) vagy belsőépítész Msc. vagy MA-diplomát, vagy ezekkel egyenértékű külföldi egyetemi diplomát szerzett, és legalább féléves szakmai gyakorlattal is rendelkezők jelentkezhetnek.

A tervpályázat meghirdetése, jelentkezés: A felvételi pályázatra 2020. július 5-től lehet jelentkezni az eme.mesteriskola@gmail.com címen. Minden jelentkezőnek elküldjük a kiírás rajzi mellékleteit és egy regisztrációs lapot.

A helyszíni bejárás: A helyszín szabadon bejárható. A pályázat helyszíne: Miskolc, Városháza tér 3. A Szent Erzsébet sétány és a Városháza utca is szabadon bejárható közterület. Természetesen a Google mapsen is megtekinthető a környék – 2013-ban és 2019-ben.

A kiírással kapcsolatos kérdések: A kiírással kapcsolatos kérdéseket 2020. július 15-én 24 óráig lehet föltenni a felvételi bizottságnak, az alábbi e-mail címen: eme.mesteriskola@gmail.com. A kérdésekre adott válaszokat e-mailben minden regisztrált pályázónak a megadott címre elküldjük négy munkanapon belül.

A pályaműveket nyomtatva nem kell benyújtani!
A pályaművek elektronikus benyújtása: **2020. augusztus 24. (hétfő) 17 óráig** kell elküldeni ösz-

szefűzött pdf vagy pdfa formátumban (maximum 10 Mb portfólió, 10 Mb terv) a következő e-mail címre: eme.mesteriskola@gmail.com.

A felvételi bizottság legkésőbb **2020. szeptember 7-ig** értesítést küld döntéséről a pályázók részére.

A tervpályázat elbírálásának módja: A felvételi pályázatot az ÉME Mesteriskola felvételi bizottsága bírálja el. A felvételi bizottság tagjai a mesteriskola mesterei.

A tervpályázat díjazása: A felvételi tervpályázatnak nincs díjazása, lebonyolítása elsődlegesen a felvétel és Miskolc város szempontjait szolgálja.

A teljes hirdetmény a www.mek.hu honlapon olvasható.

Szösszenet a mámorról...

Bor, mámor, építészet...az aktuális Közlöny fókusztemája. Több cikk szól a borról és az építészetről, de nem lenne teljes a kép, ha ne esne szó a mámorról is!

A mámor jelentése többek között az „**erős boldogság érzete**”, a szó az arab eredetű, török *mahmur* szó átvétele. Jelentése sok esetben az öntudat enyhe elhomályosodásával járó jóleső bódulattal, kellemes önfeledtséggel párosul.

A mámor szónak több rétege, több jelentése van.

József Attila 1921-ben írt egy verset Mámor címmel:

Szeretném felverni lelkem dalával
A szomorúk szívét, a világot.
Most megbocsátok annak is,
Aki bántott.

Szeretném a keblemre ölelni az
Életért küzdő, fájó rabot.
Szeretném feltámasztani,
Aki halott.

Szeretném, hogyha lassabban forogna
És végre megállna a nagy kerék.
De a legjobban szeretném,
Ha szeretnék.

És szeretnék alkotni csodásat és
Ezer gyönyörűt, szépet meg nagyot
S aztán meghalni: Mert én a
Mámor vagyok.

Sok minden tud mámorító lenni. A téma szempontjából advekvát értelmezés a bor maga, a jó bor maga. Itt fontos megjegyezni, hogy mást jelent a kannás borral elérhető részegség, és mást jelent egy minőségi, a minden kortyban érzékelhető munka és a szőlő iránti alázat alapján létrehozott bor élvezetéből adódó mámorító érzés.

Amikor az ember egy tokaji pincészetben lefotózza a palackban érlelődő aszúk végtelen sorát, akkor magától értetődő a mámor érzése.

Természetesen sok minden más kiválthatja belőlünk a mámort, legyen az egy gasztronómiai élmény is akár. Amikor az ember elgyönyörködik az ukrán építészből lett cukrász tortacsodáin, akkor is az előbbi versben megfogalmazott „alkotni csodásat” érzés keríti hatalmába.

És itt már el is jutottunk a mámor és az építészet határára.

Mindannyiunknak megvan a magunk mámorítóan jó épülete, legyenek ezek építészeti minőségük miatt mámorítóak, vagy egy érzésért, egy élményért mámorítóak. Egy újságcikk nem is lenne alkalmas arra, hogy az építészettörténet minden mámorító épületét bemutassa, hiszen ez könyvek sokaságát tölthetné be. Nem is vállalkozunk erre, viszont egy játékra hívjuk a kedves Olvasót!

Arra kérünk minden, a nyár, a téma okán fogékony építész-kollégát, hogy küldjön nekünk egy képet a számára mámorító épületről, építészeti, táji értékről, és írja meg 2-3 sorban, hogy miért érzi mámorítóknak! A beküldők között végtelenül szubjektív és támadható szempontok alapján kiválasztjuk a 3 legmámorítóbb történetet, és azon túl, hogy a beküldő engedelmével beszámolunk róla, még díjazunk is 1-1 palack mámorítóan finom borral... ha már bor, mámor, építészet! A képeket a lap szerkesztőségébe a szerkesztoseg@mek.hu címre kérjük beküldeni 2020. VIII. 31-ig!

Mámorra fel, írjuk együtt a Közlönyt... és koccintsunk rá!

Tutervai Máttyás
MÉK-alelnök, főszerkesztő

Borunk – korunk – építészetünk

Bálint Imre építész nagyon sokan ismerik és tisztelik az építészeti munkássága miatt, a megvalósult épületei kapcsán. Ugyancsak sokan találkoztak vele a Magyar Építész Kamarában és a Budapesti Építész Kamarában folytatott sok-sok éves tevékenysége okán. Végül sokan, de talán nem elég sokan tudják róla, hogy nem létező szabadidejében borászkodik, és néha nagy örömet szerez boraival ismerőseinek, kollégáinak.

A mostani Építész Közlöny fókusztemája a „Bor, mámor, építészet”, így természetes, hogy Bálint Imrét is megkérdeztük a borról, az építészetről.

Bor és építészet két időt álló kultúrát hordozó tárgyasult eszme. Érdekes végiggondolni, hogy ahol a szőlő megterem, hogy ahol a bort készítik, milyen évezredes kultúra van jelen, és az hogyan mutatkozik mai világunkban.

Hogyan is függhet össze a bor és az építészet? A bor önmaga, amíg el nem fogyasztjuk, élő anyag. Az építészet minden megnyilvánulási formája az életről szól. Amikor e kettő találkozik, örömteli eredményeknek lehetünk szemtanúi.

Akik egy kicsit is értenek a borhoz, tudják, hogy milyen érzés az, amikor szüret után a gazda lemegy a pincébe – persze a megfelelő óvintézkedések mellett –, hallja a must zubogását és felfedezni véli leendő jó borának illatát. Mennyire megváltozott a bor készítésének technológiája. Az egyre inkább iparosodó technológiával készülő reduktív borok már borászati üzemekben készülnek. Ezek az üzemek a mai kor modern építészetének hű tükörképei. Mennyire érdekes, hogy a hagyomány, ami ebben az esetben maga a bor, egy megváltozott készítési mód mellett is hogyan őrzi meg kulturális szerepét. A jó épület ugyanúgy megszólítja az arra járókat, a jó bor pedig beszél. Szerencsére ezek az épületek, produktumuk és a bor, remekül értik egymást.

Hasonlóképpen érdekes párhuzam a borkészítéshez nélkülözhetetlen szőlő környezete és a borászati üzemek terepre illesztése. Mint tudjuk, a jó szőlő a kiváló bor alapja. A szőlő telepítésének egyik kritériuma a domborzat és a talaj összetevőinek minősége. Ha a dűlő lejtésszöge a talajminőséggel megfelel, már csak a szőlősgazdán múlik a minőség. Ugyanígy nem hagyhatja figyelmen kívül az építész a terület topográfiáját épületének tervezésekor, tömegformálásakor, elhelyezésekor. Lám ebben is milyen nagy a hasonlóság a szőlészet-borászat és az építészet között.

Az elmúlt néhány évtizedben a társadalmi értékrend változásainak köszönhetően a gasztronómia és a bor szeretete ismét előtérbe került. Érdekes, hogy a borászok hogyan tudták megszólítani a társadalom különböző rétegeit, hogy azok ismét felfigyeljenek az évszázadokkal előtti értékre, a borfogyasztás örömére. Ugyanez történt a gasztronómia területén is. Mi építészek kissé nehezebb helyzetben vagyunk, mert szakmánk, életformánk társadalmi rangjának kivívása hallatlanul nehéz feladat. Úgy vélem, bizonyos szempontból sokat tanulhatnánk a borászoktól. A borászok nyelve rendkívül cizellált, olykor bonyolult, laikusok számára alig érthető. Ugyanakkor az előállított terméken, a boron keresztül – hiszen azt kóstolják, ízlelik – mégis a fogyasztó, az ember közelébe lehet kerülni. A jó borász azt is megtanulta, hogy az előbb említett cizellált nyelvezet használata bizonyos körökben ajánlatos csak, és az is köztudott, hogy ennek túlbonyolítása egyre kevésbé kívánatos. Mi építészek a mai napig nehezen, vagy alig tudjuk megszólítani a megrendelőt, a társadalmat, az embereket. Sokszor túlságosan arisztokratikus gondolatfűzéseink ellenérzést kelthetnek a laikusban és nem vagyunk abban a szerencsés helyzetben, mint a borászok, hogy termékünk azonnal „kóstolható” lehet. Nekünk előbb az objektumnak létre kell jönni, a „kóstolás” csak ekkor kezdődhet. De ha nem ízlik, nem lehet egy könnyed

BALATONSZEPEZDI BÁLINT BORHÁZ 2016.

BALATONSZEPEZDI JUHFARK RAPSZODIKUS NYÁR, SZINTE HETI IDŐJÁRÁSVÁLTOZÁS, RAPSZODIKUS BOR. PERSZE ILYEN NINCS, DE HOGY A MINŐSÉG MILYEN, AZT ÁLLAPÍTSA MEG A BORIVÓ, AKI REMÉLEM, NEM LESZ CSALÓDOTTI HA NEHÉZ ELDÖNTENI, HOGY ÍZLIK-E VAGY SEM, HÁT KÓSTOLGATNI KELL! EGY POHÁR, KÉT POHÁR, NO A HARMADIKNÁL MÁR KEZD ELFOGADHATÓ LENNI. ÍGY VAGYUNK EZZEL AZ ÉVVEL IS. HA TÖBBSZÖR GONDOLUNK RÁ POZITÍV SZELEKTIVITÁSSAL, HÁT KEZD ELFOGADHATÓVÁ VÁLNI. TEGYÜNK ÍGY – EGÉSZSÉGÜNKRE!

mozdulattal a maradékot a gyűjtőkancsóba önteni. Ezért van óriási felelőssége szakmánk képviselőinek abban, hogy ezt az ősi kultúrát az új technológiával együtt képes legyen olyan köntösbe bújtatni, mely nem hivalkodó, mégis kiválóan tükrözi a kultúrát, a kort és értéket teremt.

A történelmi borászatokban, borospincékben a hagyományos borkészítési előírások szigorú betartása mellett is nagyon különböző minőségű borok készültek. Jól tudjuk, hogy azonos borgazdaság azonos dűlőjének azonos helyéről kikerülő szőlőből az évszázadok függvényében jelentős minőségi, eltérésű borok készültek. Mennyire érdekes, hogy az egyre inkább elterjedő iparosított technológia a különbségeket képes közelebb hozni egymáshoz. Itt kell megjegyezni, hogy ez nem tagadható módon piaci gazdasági gondolkodás, és az igazán nagy borok a mai napig is korszerű technológiák segítségével, hagyományos úton készülnek.

Azok közé az építészek közé tartozom, akik amatőr módon ugyan, de borászkodnak is.

Apai családom paksi, így kisgyerekkoromban több nyarat töltöttem a Dunánál nagyszüleimnél. Itt találkoztam először borospincével, a borral. Számomra azért nem volt újdonság, amikor Budapesten három lakásban együtt élő négy generáció családi ünnepeinken koccintott egymással.

Láttam a vörösboros, fehérboros, pezsgős poharakat, a sörös „kriglit” és a „kupicát”.

Felnőve ösztönösen tudtam, hogy a talpas poharat a száránál kell megfogni, hogy a pohár felülete ne „zsírosodjon”, a bor ne melegegjen és a koccintás hangja csengő legyen.

Sok évvel ezelőtt ír vendégeink voltak, akiknek boldogan mutogattam hazánk építészeti, környezeti kincseit, gasztronómi-

áját és borkultúráját. Barátaink tátott szájjal nézték végig a Balaton-felvidék, Visegrád, Esztergom, Szentendre, Budapest történeti értékeit, amihez jelentős pozitívumként járult hozzá az ebben a környezetben elfogyasztott hazai étel és ital minősége.

Életem során bejárva a Földünk jelentős részét, az éttermekben, repülőtereken az étkészlet – villa, kés – használatából, a pohár tartásából kis tévedéssel, de nagy biztonsággal megmondom ki hová való.

Az előbb említett ír barátainknak elutazásuk előtti estén házukban tálaltuk kedvenc hazai ételeink egy részét és kiváló minőségű vörösborokat kortyolgattunk. A vacsora végi „János-áldásnál” mondom férfi barátunknak, hogy mutatok neki valami érdekeset. Kíváncsian várta, hogy 10 nap után mi jöhet még. Fogva poharamat a száránál, mondom, hogy a magyar ember szereti a bort, ezért a színét is szívesen szemléli, mert valamit a szemnek is. Azután megszagolja a bor illatát, mert valamit az orrnak is, majd megkóstolja, hogy valamit a szájnak is.

Barátunk itta szavaimat és a bort, ám a végén a poénhoz érve fogtam poharainkat és „koccintottunk”, hogy valamit a fülnek is.

Ám az érintésnek nem volt szép csengése, hiszen az ír ember a poharat a hasánál fogva tartotta, hiszen whiskys területen él. Megkértem, hogy fogja úgy, ahogy én. Újra koccintva szép csengése lett mozdulatunknak. Ekkor rám nézett csillogó szemmel és azt mondta: Köszönöm, és most már értem, hogy miért tartottad tíz napon keresztül olyan „furcsán” a poharat.

Családunkban gyermekeink úgy nőttek fel, hogy környezetünk indirekt módon sugallta mindezt. Csodálatos, hogy cseperedő unokáink is így fejlődnek! Családi összejöveteleken megengedett, hogy ujjukkal megérintve az italt „megkóstolhassák” azt.

Szepezdi Juhfark 2017
Balatonszepezdi Bálint Borház

A testes, zamatos, karakteres
öreg bor kiváló!
Az idősödő borosgazdának
viszont jó, ha legalább a bora fiatal.
Nos, a 2017-es Juhfark
háromhónapos bébiként
került palackba, de már jólnevelt.
Remélem, értékelhető frissessége,
különösen, ha kényelmesen ülve
kóstoljuk. Tegyük azt!
Egészségünkre!
2017. 12. 10.
Bálint Imre

EGY,
JÓ
ÖTLET

Szepezdi Juhfark 2017
Balatonszepezdi Bálint Borház

A testes, zamatos, karakteres
öreg bor kiváló!
Az idősödő borosgazdának
viszont jó, ha legalább a bora fiatal.
Nos, a 2017-es Juhfark
háromhónapos bébiként
került palackba, de már jólnevelt.
Remélem, értékelhető frissessége,
különösen, ha kényelmesen ülve
kóstoljuk. Tegyük azt!
Egészségünkre!
2017. 12. 10.
Bálint Imre

NE HAGYD,
HOGY A
MUNKA
AZ IVÁS
ROVÁSÁRA
MENJEN!

Ennek folyamánként történt, hogy az akkor még 5 éves Borikánk esti fürdés után a teraszon várta az ágyba bújást. Szülei egy pohárával a kezükben, szintén a teraszon ültek. Bori kérdezte: mit isztok? Egy pohár pezsgőt lefekvés előtt – volt a válasz. Kérek én is! – szól Bori. A kérés odázására vejem kérte, hogy inkább a virágokat locsolja meg. Ez gyorsan megtörtént és Bori ismét kért kóstolót, amit egy ujjnyújtással meg is kapott.

Reakciója: Ó, ez nem is pezsgő, ez prosecco. Igaza volt. A történet hallatán elképzeltem, hogy kisunokánk felnőttként világhírű sommelier lesz (és nem építész)!

Hazánk kis ország, mégis jól elkülönülő borvidékkel rendelkeznek. A Pécs, Sopron környéki, Balaton-felvidéki, Tokaj környéki, kecskeméti borvidékek kiváló vörös- és fehérborokat kínálnak.

Jómagam a '70-es évek elején kerültem közeli kapcsolatba a borkészítéssel Balatonszepezden. Fialat építészként egy belső-építész kollégámnak segítettem nyaralója belső átalakításában. Természetesen jó magyar szokás szerint az összes szomszéd segítette tevékenységemet és végül minden pincét meg kellett látogatni, ahol „saját” bort kóstoltunk.

Itt szembesültem a ténnyel, miszerint a borkészítés ősi, természetes folyamat.

Huszonhetedik éve én is készítek bort, évi 6-800 litert, családi, baráti fogyasztásra.

A szüret utáni folyamat – válogatás, szemezés, darálás, préselés, cukorfok megállapítás stb. – saját kezűleg történik. A különböző érési fázisok hetenkénti figyelemmel kísérése fontos feladat a jó minőség érdekében.

Barátaimtól a régi időkben sokat tanultam minderről és idővel arra is rájöttem, hogy mit kell másként csinálni. Hiába, gyakorlat teszi a „mestert”.

Mindazt, amit az előzőekben elmondtam, szívem mélyéből fakadó őszinteséggel tettem. És amikor az építész tervezett házával környezetet, ízlést, tudatot formál indirekt módon, addig a borral, annak kóstolásával a hozzátartozó tudnivalók érthető és lehetőleg szórakoztató elmondásával, szűkebb és tágabb baráti, ismeretségi körének kulturális tudata és ízlésvilága formálódik. Milyen jó dolog nyugodt körülmények között egy-egy pohár szép bort elfogyasztani és közben megbeszélni komoly, vagy kevésbé komoly eseményeket, kielemezni feladatokat, vagy akár csak jóízűen, kellemesen, csendesesen beszélgetni. Ezt Magyarországon egy kedves jövevényező használatával kvaterkázásnak hívjuk.

Ezek után pedig a felhőkből vissza a pincébe.

A 2019. évnek időjárása igen furcsa, rapszodikus volt. (Az ideit hasonlón az.) A forró nyár, a megfelelő csapadék időbeni mennyisége mégis jó végeredménnyel kecsegtetett. A must cukorfokának megállapításakor nem hittem a szememnek: a fokoló 20,2 cukorfokot jelzett, ami a Juhfark szőlő esetében csak mendemondákban hallott.

December elején került sor az első széria palackozására, azért ilyen gyorsan, mert jómagam is készítek reduktív bort a must egy részéből.

Az erős savas gerinc mellett a maradvány-cukortartalom miatt a nedű „könnyen szerethető” lett és magas alkoholtartalma miatt mindenkit kedves mosolyra készített.

Ezzel a jóleső érzéssel folytassuk tovább munkánkat építész-ként is, abban bízva, hogy társadalmunk előbb-utóbb megszereti friss kultúránk termékeit, építészetünket.

Juhfark 2018.

Balatonszepezdi Bálint Borház

Szántás után okos a paraszt – tartja a magyar.
Így van ez a borosgazdával is.
A sötét, hideg, téli estén már tudom, hogy a naps, meleg nyári időben idén korábban kellett volna szüretelni.
A magára hagyott borgyerek ugyanis rakoncátlankodott, sok törődést, nevelést igényelt. No de minden eddigi pedagógiai tapasztalatomat latba vetve remélem, sikerrel jártam!
Mi a véleményetek?
(Köszönni már megtanítottam, de visszaköszönni ne hagyjátok!)
Egészségünkre!

Bálint Imre

Balatonszepezdi Juhfark 2019.

Az ideit hűvös májust, forró, száraz nyár követte. Érthető, hogy borunk sokkal „ragaszkodóbbá” vált, mint az eddigeik voltak.
Ez szüretkor gyorsan kiderült, hiszen a szőlővel dolgozva majd hozzáragadtunk eszközeinkhez a magas cukorfok miatt.
Remélhetően az „édességből” „kedvesség” lesz, amely a gyanútlan fogyasztót leveszi a lábáról!
Úgy legyen! – **Egészségetekre!**

Bálint Imre

Bor, Birtok, Táj, Badacsony

Dr. Laposa József gondolatai a szőlőről, borról, építészezetről, tájról...

Friszen végzett tájrendező mérnökként a VÁTI Regionális Irodáján kezdtem dolgozni, ahol az első munkáim közé tartozott a Balaton-üdülőkörzet tervezése. Az 1970-es évek közepén évente több fiatal diplomás érkezett a VÁTI-ba, így nemcsak népdalkört alakítottunk, hanem szabadidőnkben, hétvégenként vonatra felkerekedve végighelyszínelünk a Balaton körüli szőlő-hegyeket (zártkerteket).

A szőlőhöz és a borhoz fűződő kötődésem kialakulásában meghatározó volt, hogy apai felmenőim csaknem valamennyien kádárok voltak. A töredékeiben még felidézhető szőlőhegyi világ, a paraszti tájkultúra megismerése pedig tovább erősítette ezt a kapcsolatot. Az a tény, hogy badacsonyi lány lett a feleségem, az pedig véglegesen kijelölte a szőlőhegyre vezető utat.

A Badacsony központjában a feleségem szülői házánál lévő 500 öl igen meredek szőlőben kóstoltam bele a szőlőművelés gyakorlatába.

Nagyobb szőlőbirtokról akkoriban még csak álmodtam, hiszen alig voltunk túl a budaligeti családi ház felépítésén. Mondanom sem kell, hogy az 1950-es évektől a rendszerváltást követő privatizációig legfeljebb 3000 m² külterületi föld lehetett egy magyar állampolgár tulajdonában és a bor palackozása magánember számára abban az időben tilos volt.

Így – ahogy mindenkinek – nekünk is a kárpótlást, a magánosítást követően vált lehetővé szőlőterületek, illetve szőlőtelepítésre alkalmas területek vásárlása. Először kárpótlási jegyekért, majd azt követően a szomszédos területeket készpénzért megvéve formálódtak a területeink Badacsonyban, Csobáncon majd később a Somlón.

Fogalmunk sem volt, hogy mivel jár egy birtok létesítése, mekkora terület szükséges a gazdaságos működéshez, melyek a nélkülözhetetlen eszközök. Nagy szerencsére nem készítettünk semmilyen gazdasági számítást – mert akkor nyilván azonnal abbahagytuk volna –, egy homályos cél volt, a bazalt-hegyek legjobb fekvéseiben minél jobb bort készíteni.

Mindezt megfelelő pince, mindenféle erőgép nélkül, kézi présel, Ausztriából vásárolt, kiselejtezett használt fahordókkal. A szőlőművelésből az egész család kivette a részét, a metszés és a szüret idején erdélyi magyar ismerősök segítettek.

A hagyományos gyakorlatot követve – késői szüret, tisztaság, kíméletes feldolgozás – mégis csak sikerült élvezhető borokat készíteni és a 2000-es évek elején már az ország legjobbjai között voltak a boraink.

A kárpótlott és vásárolt szőlőültetvények mellé az első szőlőt 26 évvel ezelőtt – 1994-ben – telepítettük a mai Laposa borozó melletti területen.

Most is előttem a kép. A birtok felett húzódó széles bazaltúton megáll egy autó, majd az út korlátján áthajolva Szeremley Huba kérdez: Jóska, mit telepítesz? Szürkebarátot Huba, válaszoltam. Nem lesz az itt luxus? hangzott Huba újabb kérdése, amelynek lényegét csak évekkel később, ebben az igen meleg fekvésben minden évben bekövetkező savcsökkenést – lelágyulást – tapasztalva értettem meg igazán.

1986 és 1996 között igen szerény jövedelemért – miután tájrendező mérnökként nem érttem egyet a síkvidéki vízlépcsővel – a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban dolgoztam szőlész-borászati felelős muzeológusként, ahol lehetőségem volt borászati ismereteim bővítésére és ekkor jelent meg 1988-ban doktori dolgozatom kibővített, Dékány Tibor képeivel is ellátott változata, a „Szőlőhegyek a Balaton-felvidéken” című könyvem.

Az igazi nehézségek akkor kezdődtek, amikor 1996-ban Paksy Gábor hívására visszamentem a VÁTI-ba, a Balaton kiemelt üdülőkörzet területrendezési terve vezető tervezőjének.

Az üdülőkörzet mellett még két megye területrendezési tervét is megkaptam feladatul, s így a saját cégben végzett tervezési munkákat és a szőlőket is hátrébb kellett sorolnom, ismét éjjel-nappal dolgozhattam, s volt olyan ős, hogy szüretelni sem tudtunk a megfelelő időben.

Jellemző, hogy hosszú évekig – 1997-2003 – épült fenn a hegyen a pince, a présház és a borozó. A boltívhez vásárolt használt, régi, jól kiégetett téglákat a feleségem és a lányok pucolták, Bence és gimnazista barátai pedig segítettek a két somlói kőműves barátomnak. Érdeemes megemlíteni, hogy a borozót a Pacher téglagyár locsmánci (ma Lutzmansburg, Ausztria) téglavetőjében égetett téglából építettük. A Pacher Sámuel kezdőbetűivel jelölt téglák a zsírai kastély melléképülete falában vészeltek át több mint másfél évszázadot, mielőtt Badacsonyba – remélem végleges és méltó helyükre – kerültek.

A szőlőknek azonban hatalmas ára volt. Az örökös hajsza, mint a közelmúltban kiderült, nem kedvezett sem a családi életnek, sem az egészségemnek és feleségem nagy szomorúságára, egész életünkben mindössze kétszer egy hétre mentünk el nyaralni.

A szőlőművelés ismeretei, a mindenhetes természet és földközelség, a táj szó szerint két kézzel való alakítása – például mikroteraszok létesítése! – alapvetően befolyásolta szakmai tevékenységemet.

Hamar megértettem, hogy a tájban is az emberi munka és szellem révén születnek és maradnak fenn az értékek. A nekünk, tervezőknek oly fontos tervek, előírások, törvények az emberi tevékenység – fejlesztések, vállalkozások – révén valósulnak

Fotó: Baksa Péter Pál

A felújított Hablaény terasz. A Hablaény Szállót 1883-ban építette újra a Badacsonyi Jacht Társaságot is alkotó, a herceg Esterházy szőlőbirtokot 50 évig (1848-1898) bérli és gondozó tulajdonosi kör. 1883 előtt is vendéglő állt az akkor még Balaton-parti (!) Hablaény helyén.

meg, jutnak érvényre, ezért nem elegendő a jó terv, a jó szabályozás, hanem szükséges a célok tudatos támogatása, a jó irányú ösztönzése is. Általában ez utóbbi marad el mindig.

Az is hamar egyértelművé vált, hogy fejlesztés nélkül a meglévő értékek sem őrizhetők meg, és az is, hogy egy hagyományos, évtizedek óta parlagon heverő szőlőhegyi táj szőlővel történő újbóli betelepítése, a támfalak helyreállítása, az utak, présházak felújítása, a mai igényeknek megfelelő gazdasági és borturisztikai építmények létesítése az is fejlesztés, sőt a kiemelt értékű borszőlő termőhelyi területeken igazából ez a kívánatos fejlesztés.

A pannon táj kiemelkedő elemei a szőlőhegyek, a szőlővel művelt területek. Sajnos a hagyományos szőlőhegyek gazdasági, társadalmi alapja megszűnt, ezért a tájváltozás, a szőlő kipusztulása nagyon sok egykori szőlőhegyen már bekövetkezett.

A szőlő- és bortermelés egy része ma is nagyüzemi jellegű és a családi pincészetek szőlőterületeinek nagyobb része – még a történelmi borvidékeken is – a könnyebben művelhető szántóterületekre csúszott le. Ugyanakkor a még meglévő – értsd be nem épült – legkiválóbb Balaton körüli hegyi termőhelyek csak a családi pincészetek által őrizhetők meg.

A szőlőt művelő ember mindig szerette, és évszázadokon keresztül védte is a természetet, a tájat. A közvetlen környezet anyagait hasznosította, s így alkotásai szervesen hozzátartoztak a tájhoz. Abban a pillanatban, amikor társadalmi, politikai, gazdasági változások következtében a termelési funkció háttérbe szorult, és más, üdülési, lakó, egyéb funkciók lépnek előtérbe, akkor maga a táj is gyökeresen megváltozik.

Az egyes szőlőterületek árai egyértelműen meghatározzák a területek jövőjét, és ha nincs szigorú szabályozás és a szőlőtermesztés kiemelt támogatása, a panorámás szőlőterületeken luxusnyaralók épülnek. Az utóbbi évek kifejezetten alacsony szőlőfelvásárlási árait figyelembe véve a szerény haszonnal dolgozó szőlőtermelők, ha a munkával elérhető jövedelemnél jóval többet – 20–30 évi szőlőműveléssel megszerezhető jövedelemnél magasabb árat – kínálnak a szőlőterületükért, biztos, hogy eladják.

A pannon táj maradékának védelme, ahogy említettem, jogszabályokon és ösztönzésen is múlik, amelyekkel talán még az árakat is fékezhetnék.

A közelmúltban váltotta a Balaton-törvényt (2000. évi CXII. tv.) a 2018. évi CXXXIX. törvény, amely az általános mezőgazdasági területek szabályozását miniszteri rendelet hatáskörébe utalta. Ez a 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet 2 hektár nagyság esetén a gazdálkodás és a borturizmus igényeit is kielégítő 800 m², illetve 3 hektár és afelett már 3000 m² (!) alapterületű gazdasági létesítmény építését teszi lehetővé a borszőlőkataszter I. osztályba tartozó területeken, ahol a tulajdonos számára szolgáló lakóépület és a borturizmust szolgáló egyéb szálláshely is elhelyezhető. Mindössze annyit mond még a rendelet, hogy a lakórendeltetés a beépített terület 10%-át nem haladhatja meg. A borturizmus és a borturizmust szolgáló egyéb szálláshely-rendeltetés nagyságát viszont nem szabályozza, azaz akár épülhet egy 3000 m²-es ház (palota) is, amelyben 2700 m² a lakó-, illetve borturizmus-rendeltetés!?

Épülnek is.

Fotó: Kovács Bálint

A felvétel a kőves-hegyi szőlőnkéből készült, kb. 260–270 méter magasságban. Az a furmintültetvény található itt, amelyből szűrt bor a furmint évében egyértelműen az élen végzett a magyar furmintok között. A furmint Szigeti néven a badacsonyi borvidék egyik legelterjedtebb fajtája volt a XIX. század végéig.

Több település külterületét vizsgálom és szabályozom a Balaton-felvidéken. Kiragadva egyet, Dörgicse külterületén, szőlőkataszter I. osztályú területen jelenleg hat olyan eladó épület van, amelynek az ára 100 millió felett van. Van, amelyiket nem is úszómedencével, hanem uszodával hirdetnek. A gond nemcsak az, hogy ezek a mai kastélyok kicsit sűrűn, 2-4 hektáronként jelennek meg a szőlők között, hanem az, hogy a hirdetéshez mellékelt képeken már jól látszik a szőlők elhanyagolása. A 400, 600, 725 millióra hirdetett külterületi épületek azonban luxusnyaralók, nem pedig a pannon tájat őrző borházak, és az, hogy ezek már most eladók, az jól mutatja, hogy nem a borászok, hanem a befektetők kezébe kerültek a szőlőterületek.

Az egész folyamat kárvallottja ismét a szőlő, a borvidéki környezet, a pannon táj. Sürgősen módosítani kellene a rendeletet, és a mezőgazdasági területen építhető gazdasági építményekre elő kellene írni, hogy az alapterület 50, vagy még inkább 60%-án kizárólag a gazdálkodást, a szőlészetet-borászatot szolgáló rendeltetés létesíthető, és az egyébként nagyon fontos borturizmus-rendeltetés csak az épület 40 vagy 50%-án építhető ki. Ugyanúgy, ahogy az eltelepített szőlőt kötelező ellenőrizni, úgy a borturizmus működését is ellenőrizni szükséges, bár mindannyian tudjuk, hogy a szőlőműveléssel, építéssel kapcsolatos törvények betartásával igen keveset törődünk.

Egy összetettebb szabályozás is elképzelhető, de már kicsit visszafogottabban fogalmazok, mert tulajdonképp egész életemben a szőlőhegyi, a pannon táj értékeiért küzdöttem és az elért eredmény az egyértelműen kudarcnak minősíthető.

Nem sikerült elérnem, hogy a kiemelt értékű tájak – azok gondozása, művelése, fennmaradása érdekében – kiemelt nagyságú támogatást kapjanak. Lassan húsz éve (!), hogy megfogalmaztam, és a Balaton-törvény szó szerint annak meg-

felelően rendelkezett az egyedi értékű dűlők lehatárolásáról. Ez a „Grand-Cru passzus” szerencsésen túlélte a Balaton-törvény megszűnését és a 2018. évi CXXXIX. tv. 88. § (4) bekezdése ezt a kötelezettséget immár valamennyi borvidékre kiterjesztette. A pannon, a borvidéki táj megmaradt értékeinek kivételes megőrzési lehetőségét tartalmazza ez a ma hatályos törvényi előírás, csakhogy a pillanatnyi érdekek megint erősebbek a történelmi értékekénél.

A jogszabály: „(4) Felhatalmazást kap az agrárpolitikáért felelős miniszter, hogy a kultúráért, a környezet- és természetvédelemért, valamint a turizmusért felelős miniszterrel egyetértésben a borszőlő termőhelyi kataszterébe tartozó, kiemelkedő értékű tájjelemt képviselő – történelmi, termelési és turisztikai szempontból – egyedi értékű dűlőket lehatárolja, és e területek kivételes értékeinek, megőrzésére vonatkozó követelményeket rendeletben szabályozza.”

A kidolgozás módjára, a fontosabb szempontok figyelembe vételére – felkérésre – elkészítettem egy anyagot és elküldtem a FM illetékeseinek, de nem válaszoltak, így nem tudom, hogy hol tart a munka.

Sok időnk – legalább is a Balaton-felvidéken – már nincs.

Az általam ismert új borászati épületek többségén érződik a helyhez, történelmi kultúrához való kapcsolódás, de van több olyan alkotás az országban, ahol az egyedi megjelenést a táj és a környezet rovására valósították meg. Kis Péter és kollégái nekünk Badacsonyan az adott helyhez illeszkedve, a történelemmel és a tájjal összhangban, nagyszerű épületeket terveztek.

A Magyar Bor Akadémia rendes tagjaként figyelemmel kísérem a szőlő- és bortermelés változásait, és a Badacsony történetéről szóló könyv megírása kapcsán is el kellett mélyednem egyes

Fotó: Kovács Bálint

A Badacsony hegy közepén lévő borozónkhoz vezető sétaút, a kép előterében a 26 éve telepített szürkebarát, jobbra a terasz előtetője. Amikor megvettük az egykori Bogyay-birtokot – 1993 -, már benőtte a bozót és az erdő. Nyilvánosan is elterjedt Badacsonyan az a vélemény, hogy aki megvette ezt a meredek, erdős területet, az nem normális. Aki ma látogat el ide, annak más a véleménye.

szakmai kérdésekben. Az átlagnál esetleg mélyebb ismereteim ellenére a magyar borkultúráról alkotott véleményem nyilván vitatható.

200 évvel ezelőtt tízszer ekkora területen termesztünk szőlőt és a szőlők nagyobb része a mai, csonka Magyarország területén volt. Franciaország után Magyarország másodikként Európa és a világ élvonalában volt! A mai 63 000 hektár szőlőterülettel a futottak még kategóriába tartozunk.

A szőlők, a szőlőültetvények helye is megváltozott. A hegyi és síksági szőlő 80–20%-os aránya az utóbbi százhusz évben totálisan megfordult! Kevesebb mint 20% a hegyi szőlők területe és több mint 80% a sík, vagy enyhe lejtésű, az egykori szántók helyén található szőlők nagysága. Így van ez a híres Balatonmelléki borvidékeken is.

Miután végső soron mindent a pénz határoz meg, a könnyed, illatos, gyorsan és olcsóbban előállítható borok iránti kereslet is sikerült tudatos, célzott marketinggel csaknem az egész világon megnövelni és a szőlőtermesztés említett változásaival összhangba hozni.

A nehezebb, testesebb, alkoholban gazdagabb, ízvilágában kivételesen káprázatos borokat már csak egy elenyésző kisebbség – a rendszeres borfogyasztóknak 2–3%-a – értékeli, érti és keresi. Ez önmagában is tájálakító tényező és szinte természetesen, hogy a nehezen, rendkívül drágán kézzel művelhető, de hatalmas minőséget adó hegyi szőlőterületeknek – kevés kivétellel – befellegzett, a művelés pedig még inkább lecsúszik a szántóföldekre, ahol a melegezés, a klímaváltozás következtében még a fagytól sem kell annyira félni, ráadásul a kedvezőbb tápanyagellátás következtében a termés mennyisége is kifejezetten kedvező.

A gond az az, ha a badacsonyi borvidék tanúhegyeire gondolok, hogy a mező már nem bazalt. A mészkőrétegeken áttört vulkán bazaltos ásványi anyagai a hegy tetején, oldalán és a lábánál találhatóak. A mező már épp olyan, mint a többi borvidék, a nagyobb termékenység pedig kevésbé koncentrált, kevésbé testes, jellegtelenebb borokat eredményez.

Ezért is érthetetlen számomra, hogy amikor már vészesen csökken Európa nagyhírű teraszos borvidékein is a szőlő, miért nem tudjuk – a badacsonyi borvidéken – azt a max. 2–3 hektárt a régi Esterházy-szőlőkből megmenteni, a világcsodának számító 4–6 méteres bazaltkő bástyákat felújítani, az erdővel benőtt teraszokról kivágni a fákat és újra szőlővel betelepíteni. Ha fiatalabb lennék, akkor nem az összes bazalthegyet céloznám meg, hanem az erdőben álló Esterházy-, korábban Kisfaludy-szőlők felújítását!

Hiszen ez az élő történelmünk – gondolom én –, mert a hegyi – badacsonytomaji – településképi rendezet – nemzeti parki, világörökség-várományos területen – még csak helyi védelem alá sem rendelte a káprázatos bástyákat, teraszokat!

Ez a badacsonyi kitérő elvezet a fajtaváltozás kérdéséhez. Amikor a magyar borokat próbáljuk külföld felé közvetíteni, akkor végtelenül helyesen többnyire a honos, régi magyar fajtákból készült borokat próbáljuk bemutatni és képviselni. Ilyen kiemelt fajta a furmint, a hárslevelű, sokkal kisebb léptékben a leányka, juhfark és a kékenyelű. A borversenyeket nézve több tíz fajta szerepel az élmezőnyben, kiegészülve nyilván a világfajtákkal és a vörösbort adó fajtákkal, amelyek közül mint tudjuk, egy sem mondható honos, régi magyar fajtának.

Az Európai Unió – bizonyára helyesen – kiemelten támogatja a rezisztens, hibrid fajták terjesztését telepítését. Minden ellenkező híresztelés ellenére Magyarország az elmúlt tíz évben ebben is híven követte az Európai Uniót. Rakétasebességgel terjedtek el a 2–4 permetezést igénylő, így kisebb környezet-szennyezést okozó, ezáltal kevesebb munkát igénylő, ráadásul fagytüdő, azaz olcsóbban és biztonságosabban termeszthető hibridek.

Csak egy-két szám: ma Magyarországon a legelterjedtebb fehérborszőlő-fajta a Bianca. (Hány Bianca-palackot is lát(t)unk, kóstol(t)unk?) 1500 hektárral (!) több van belőle mint furmintból és a Kárpát-medence legjobban szeretett borából, a sor negyedik (!) helyén álló olaszrizlingből. Európa ma az olaszrizlinget egyébként Grasevina néven ismeri és szereti, mert a töredékszőlővel rendelkező horvátoknál már csaknem kétszer annyi az olaszrizling szőlő területe, mint Magyarországon.

De a 2010 óta telepíthető Alettából is több mint 2000 hektár ültetvény van, jóval több mint szürkebarátból, sárga muskotályból, vagy hárslevelűből.

(A fajtát nem ismerem, de a fiatalon elhunyt erdélyi tudós Apáczai Csere Jánosra és holland feleségére – Aletta van der Maetra – immár nemcsak Áprily Lajos felejthetetlen dallamú verse – Tavasz a házsongárdi temetőben – emlékeztet, hanem egy új nemesítésű szőlőfajta is!)

Az általam és még sokak által szeretett kékenyelűből 48 hektár van Magyarországon, ebből 41 hektár a badacsonyi borvidéken. A juhfarokból, a hihetetlen felfutás ellenére – mint somlói hegybíró Fehérvári Károly elnök úrral együtt adtam be a 1990-es évek közepén, hogy legyen újra államilag elismert fajta – mindössze 190 hektár van, de ebből több mint száz a nagy-somlói borvidéken.

Nem ezen írás feladata ebben jobban elmélyedni a borizlés gyors változása – szerintem tudatos megváltoztatása – témakörében, a lényeg, hogy a változás iránya nem kedvez az egyedi minőségű, nagy hegyi boroknak. Sőt, a sorok között hiteles szakértők még le is szólják azokat, akik értékelik az összhangot egy magasabb – 14–14,5 alkoholfokú – természetes borban.

A lényeg, az illatosabb, vékonyabb, könnyedebb borok terjednek, ezt kívánja az életmód, a gazdaságosabb termelés, így feleslegesek a kiváló dűlők, jó amint említettem a korábbi szántóföld is. Minek is vesződni a meredek hegyi területeken az állandóan leszakadó támfalakkal, kőbástyákkal, minek kézzel végezni többszörös áron minden munkát s keservesen le- vagy elcipelni a leszedett fűrtöket a présházig vagy a szállító járműig, s várni míg valaki hajlandó árán megfizetni ezt a „nehéz bort”, amikor a mezőn minden pofonegyszerű, mindent megcsinál a gép, ráadásul az emberek is a könnyed, illatos, üde borokat keresik. Minden rendben van.

Arra a kérdésre, hogy én milyen borokat szeretek, arra az előzőkből lehet következtetni. Szívesen iszom meg én is a 12–12,5-ös alkoholtartalmú, könnyű olaszrizlinget, sőt ebből iszom a legtöbbet. Az illatos borokat, az egy sárga muskotályt kivéve, nem keresem, sőt.

Ahogy köszönnék el az idősök, úgy egyre kevesebben tudják, hogy milyen felejthetetlen élmény egy 5, 10, 15 vagy 20 éves nagy minőségű badacsonyi, csobáncit vagy somlait kóstolni. Ezt a kort persze nem a ma divatos reduktív borok élik meg, hanem a fahordóban, a mikrooxidáció révén hosszú életre fel-

készített borok. Társaságban, ha módom van rá, akkor kettő évnél idősebb, hagyományosan érlelt száraz olaszrizlinget, kéknyelút, furmintot vagy szürkebarátot iszom. A juhfarkot és a rajnai rizlinget kevésbé szeretem és hála Istennek a korábban említett illatos hibridek a badacsonyi borvidéken telepítésre nem engedélyezettek.

A Laposa Birtokot már a gyermekeim építették fel és ők is működtetik. Hihetetlen kitartásuk, hozzáértő munkájuk és tehetőségük eredménye az, hogy a cég ismert, működik és képes folyamatosan megújulni.

Zsófi készíti a borokat és – a most június 20–21-én piacra került – csodálatos pezsgőt, felügyelve a szőlőművelést és irányítva a borászatot. Bence fogja össze és vezeti a cégcsoportot, Lilla pedig az eladást, a kereskedelmet szervezi.

Amikor látom, hogy milyen emberfeletti munkát végeznek, akkor lelkiismeretfurdalásom van, mert ezt az állandó robotot, amiről jól tudom, hogy igazából felemész, tönkretesz, kiéget, sajnos tőlem látták.

Ők messze túlléptek az én elképzeléseimen, fenn a hegy közepén nagyszerűen működik páratlan kilátással a Laposa borozó, úgy, ahogy én még elképzelni se tudtam volna... de már nincs a feleségem által kent zsíros kenyér.

A Friss Terasz Badacsony egyik legkedveltebb szórakozóhelye nyáron az Antal Tamás által mintaszerűen felújított Malatinszky-kúria előterében (ha nem esik az eső).

A Hableány megvásárlása és felújítása, a pincészet és a vendéglátás funkcióinak magas szintű összehangolása valóságos hőstett volt a részükről.

A koronavírus-járvány, a történelmi kulturális és borvidéki funkciók kifejlesztését megakadályozta, de feltett szándék a Hableányt hagyományainak megfelelően a borvidék központi helyévé fejleszteni.

A gyermekeim a kádárosokról is megemlékeztek a Hableányban lévő poszterkiállításon, ami nagyon fontos. Két hete fenn borozva a hegyen megkérdeztem Európa egyik legjobb hordógyártó cégének tulajdonosát, hogy Sándor, tudod-e, hogy ki alapította a cégedet? Amikor már mást nem lehetett tenni, 1951-ben drága édesapám szervezte egy szervezetbe a budapesti kádárkispárosokat és a legnehezebb évtizedekben is fenntartotta 25 éven át elnökként vezetve a szervezetet. A válasz lehangoló volt, édesapám huszonöt évi – egy szakmát megőrző – munkája csak bennünk és a gyerekekben él.

Nekem a cégnél csak alkalmi feladataim vannak, ha meg kell írni a Hableány Szálló, vagy valamely szőlőfajta történetét, vagy valamely badacsonyi birtokos, vagy épület történetét, akkor megírom.

Tanulságos volt – mintegy négy éve – a villányi Bock-pincében a Laposa Birtok csapatépítése. Hazaérkezve Zsófi és Bence szemrehányóan mondták, hogy hogyan lehet az, hogy a villányi borvidékről két könyvet is írtam, Badacsonyról pedig egyet sem, Bock Jóska ugyanis mindenki szobájába kitette az asztalra a villányi könyveimet.

Így meg kellett írnom Badacsony történetét. Magam is megdöbbentem mindazon a végtelen gazdagságon, amit itt rejt a föld és az idő. Remélem, lesznek akik segítenek, hogy a könyvem megjelenhessen.

Badacsony, 2020. június 22.

*Dr. Laposa József
tájérendező mérnök, városépítési-városgazdasági szakmérnök
Pro Régió-, Balaton-díj, Pro Natura-émlékplakett*

Laposa Bence – lent a jobb sarokban – bemutatja a Laposa Birtok Hableány Pincészetének tartályos ágát. Az 1964-ben újjáépített Hableány étterem alatt több mint 600 m² nagyságú pince volt (van).

Fotó: Heim Alexandra

DOMINIUM PINCÉSZET & PANZIÓ

Farkasmály,
Gyöngyös

#utazitthon

Vesszen el a természet és borok harmóniájában

A Mátra az a hely, ahol szívesen veszik el az ember: a felfedezésre hívogató hegyek annyira csábítóak, hogy nem lehet nekik ellenállni. Lábunk alatt kristálytisztá patakok szalad, mutatva az utat egy újabb természeti kincs felé. Ha mindezt különleges gasztronómiai élményekkel párosítjuk, fantasztikus kalandokban lehet részünk.

Itt megpihen a lélek és feltöltődik az elme.

A Panzió mindenre kiterjedő kényelme és az aktív pihenés színes választéka tökéletes kikapcsolódási lehetőséget ad.

Fedezze fel a Mátra természeti kincseit, kóstoljon organikus borokat és hazai termelőktől származó kézműves finomságokat, közben csodálja meg a naplementét borteraszkunkról!

Programlehetőségekkel és kedvező szállásajánlattal várja Önt az újonnan megnyitott **Dominium Pincészet és Panzió** az alábbi elérhetőségeken:

📍 Cím: 3200 Gyöngyös, Farkasmály külterület hrsz. 067/25
👉 Web: www.dominiumwine.com

@ E-mail: info@dominiumwine.com
☎ Telefon: +36 30 570 3849

BORD Építész Stúdió

Látványterv: Homologue, Ólbej Zoltán

A Sauska Borászat épülete szoborszerű megjelenésével illeszkedik a tájba

Kérjük, röviden mutassa be az irodájukat, ossza meg az olvasókkal, hogy hogyan találják meg Önöket a borászattal kapcsolatos munkák?

A BORD Építész Stúdió 2006-ban alakult azzal a céllal, hogy időtálló karakterrel rendelkező, inspiratív helyeket hozzon létre. A BORD budapesti székhelye mellett Debrecenben és Zürichben is működött irodát és közel 40 mérnököt foglalkoztat. Irodánk alapítója és vezetője, Bordás Péter irányításával olyan építészeti válaszok megalkotására törekszünk, amelyek nem csak egyedivé, de innovatívvá is teszik épületeinket. Ezért saját épületgépész- és tájtervező-műteremmel is rendelkezünk. Hisszük, hogy épületeink nem követnek semmilyen stílust, mert a valódi karakter időtlen. A magánszférából érkező megbízóink általában korábbi megvalósult projektjeinket látva találják meg minket. Közös munkánk pedig gyakran már a helyszínválasztás és a programalkotás fázisától elkezdődik és egészen az épület átadásáig tart. Bár irodánk különböző léptékű és funkciójú épületeket tervezett már (legyen az irodaház, oktatási létesítmény, sportközpont, élményfürdő, lakópark vagy strandfürdő), a borászatokkal kapcsolatos munkák mégis nagyon közel állnak szívünkhöz. Stúdióink első megbízása is egy borászat volt, a HOLDVÖLGY. Az iroda működése óta tizenkét borászatot terveztünk, amelyek közül négy már megvalósult, kettő pedig építés alatt van.

Egy szokásos feladathoz képest van-e valami többletjelentése a borhoz, a szőlőhöz kapcsolódó munkáinknak?

A szőlő az egyik leginspirálóbb növény számomra, mert a gyökerei mélyen a földbe nyúlnak. Találtunk szőlőgyökeret

24 méter mélyen is. A szőlő gyökérzete a föld, a teremtett világ összes ízét magába szívja, így a belőle készült bor képes visszaadni a földkerekség ízeit, a citrusokat, a dohányt, a vaníliát és bármely fűszert a világon. Számomra a borászati épületek egy futurisztikus utazás helyszínei. Egy jó bort kóstolva gyerekkorom egyik kedvenc filmje jut eszembe, a Csillagkapu – mondta Bordás Péter az Etyeki Kúria alapkövetésénél 2012-ben.

Szerencsésnek mondhatjuk magunkat, hogy irodánkban nincsenek „szokásos feladatok”. Minden projektünk mögött áll egy gondolat, egy történet, amely vezérfonalként kíséri az alkotási folyamatot és végül egyedi karakterrel ruhazza fel épületeinket. Ezen gondolatok köré épülő alkotás jelentőségét kiemelendő, stúdióink kezdeményezésével született meg a DECODE – The Space for ARTchitecture pályázat és kiállítás, amely idén immár harmadik alkalommal kerül majd megrendezésre. A 2018-as DECODE mutatta be először irodánk egyik zászlós projektjét, a rátkai Sauska Borászat koncepcióját is. Tekintettel a helyszínre, a méretekre és a funkcióra, egy borászat kapcsán a természettel való kapcsolat kiemelten fontos, ugyanakkor sokszínű játékra is lehetőséget ad. A kint és a bent határainak feszegetése, a hely értékeinek kihangsúlyozása, a megnyitások tudatos pozicionálása mellett a terek, tömegek dinamikája minden alkalommal különleges, egyedi atmoszférát eredményez épületeinkben.

A borászatok általában táji környezetben jelennek meg, mennyire tudták érvényesíteni ezt a szempontot a munkáikban, hogy sikerült tájba illeszteni egy-egy, a megrendelő számára hangsúlyt képviselő épületet?

Épületeinkben általában fontos szerepet kap a táj, a természeti környezettel való összhang.

Jelenleg épülő borászati projektünk, a Sauska Borászat helyszíne például a tokaji borvidék, ahol a megbízó egy hangsúlyos épületet szeretett volna megvalósítani. Viszont építészeti koncepciónk a helyszínről szolgáló hegyet részesítette előnyben. Az épület a Padi-hegyet emeli ki környezetéből, megszemélyesítve azt képez elválaszthatatlan egységet épület és hegy között. Koncepciónkban az épület két nagyméretű vasbeton lencse formával jelenik meg a dombtetőn, melyek mint kíváncsi szem-pár tekintenek majd a borászat látogatóira, életre keltve így a Padi-hegyet. Az épület szoborszerű formájával a táj részévé válik. Stúdióink az építészeti koncepciót a Padi Manó szerethető figurájáról készült rajzfilmsorozatban szemléltetve mutatta be a nagyközönségnek.

Fotó: Bujnovszky Tamás

Építőkockákhoz hasonlatos tömegek játékos kompozíciója az Etyeki Kúria borászatban

Az Etyeki Kúria ipari egyszerűséggel kialakított borbírói terének háttérben tisztán látható a borászati technológiai folyamat

Fotó: Bujnovszky Tamás

A HOLDVÖLGY Borászat tömege a lejtőre ékelve illeszkedik a védett településképhe

A HOLDVÖLGY stúdiókn legelső borászati projektje Mád településen belül, világörökségi területen épült meg. A kiemelten védett épített környezet miatt az épületet a lejtős domboldalba ékelve terveztük. A szabályosan szerkesztett egyszerű tömeg tiszta, semleges átmenetet képez a föld mélyén rejtőző két kilométer hosszú ősi pincelabirintus és a felszín felett kialakított csodás park között. Az épület múzeumi minőségű belső tereivel helyezi középpontba a borkészítés legkorszerűbb technológiáját.

A szekszárdi borvidéken megépült Lajvér borászat hatalmas tömege ellenére szintén belesimul a tájba. A gravitációs technológiát rejtő ipari funkció öt szint mélyre nyúlik a terepszint alá, míg a felszínt csak a vendéglátó funkciók törlik át. Ily módon a domboldalban megjelenő formák, mint tájba komponált sziklák együttese, egyfajta land art művet alkotnak.

Az Etyeki Kúria épületének tömegalakítását a környezetében található épületek léptéke határozta meg. Így a látogatóközpontot és borászatot tartalmazó birtokközpont több kisebb, formáját tekintve hagyományos, magastetős tömeg építőkockákra emlékeztető egyszerű, de játékos együttesét alkotja. Izgalmas kontrasztot képez továbbá a modern, technicista részletképzés és anyaghasználat. Az épület kapuját, a megérkezés terét egyedi módon értelmezve egy, az út tengelyére merőleges fasorral jelöltük ki. Az épületen elhelyezett megnyitások és a terek dimenziói a kilátás felé irányítják a fegyelmet. A kint és a bent határa gyakran elmosódik, a természettel való kapcsolat itt is alapvetés volt.

A borászattal kapcsolatos munkáikban a technológiai igények kielégítésén túl mennyire jelent meg egy-egy borászat önkifejezése, mennyire jelképezte az épület a megrendelőt?

Egyértelmű, hogy a már meglévő vagy születendő új márkával összhangban fejlődő építészeti koncepció egy sikeres beruházás elengedhetetlen feltétele. A projekt és a megbízó igényeinek megismerése és megértése szintén elengedhetetlen. Ugyanakkor az építész felelőssége, hogy egy jól működő, értékes, kortalan épületet tervezzen. Feladatunk ezen egyensúly megteremtése projektjeinkben.

Az építésznek nem kell minden dologhoz értenie, de vajon Önök kedvelik-e a jó borokat? Ha igen, milyen?

Üzemi bejárat a HOLDVÖLGY Borászatban

Borászati épületeink tervezése során nem vonunk be technológust, mert Péter egyik hobija, hogy a borászati technológiát maga a borással szoros együttműködésben tervezi meg. Ez a titka, hogy így kialakított technológiai elrendezések számos borászat előképeként szolgálnak a mai napig is.

Sokan vagyunk az irodában, sokan sokféle jó bort kedvelünk. Gyakran szervezünk épületbejárásokat és csapatépítő programokat kollégáink számára megépült borászatainkhoz kapcsolódóan. Legutóbb egy borkóstoló estet szerveztünk Herczeg Ágnes borszakértő barátunk vezetésével a Kopaszi-gáton, a karantén alatt pedig egy sauvignon blanc online kóstolón vetünk részt az Etyeki Kúriánál. A megbízóinkkal általában a közös munkát követően személyes barátság alakul ki. Szívesen látogatunk el újra és újra megépült projektjeinkhez és kóstoljuk újra a finomabbnál finomabb borokat.

Pém Ildikó építész, a BORD társalapítója

A két kilométer hosszú többszintes pincelabirintus felújított tere a HOLDVÖLGY Borászatban

Borok, színek, formák

Néhány éve nyitotta meg kapuit a Kristinus Borbirtok a Balaton-tól alig tíz kilométerre található Somogy megyei Kéthelyen. Az épület a település déli határában, a Kaposvár-Marcali-Kéthely-Balatonkeresztúr útvonalat érintő 68. számú fő közlekedési út keleti oldalán lévő, erősen lankás területen került felépítésre, a lakóövezettől kicsit távolabb, a szőlővel telepített ingatlanok gyűrűjében.

Aki a kezdetek kezdetén ismerte a területet, az emlékezhet még arra, hogy anno ezen részen poros szántóföldek, reménytelen parcellák sorakoztak, mígnem jött néhány ember, aki úgy döntött, hogy márpedig itt a semmiből valaminek készülnie kell. Sokan kételkedve fogadták az elképzeléseket, sokan nem hitték, hogy a nagyívű álmokból egyszer majd valóság lehet.

Ma már kicsit nagyobb rálátással visszánézve a történésekre, jól látszik, hogy az a folyamat, amíg az épület, amíg az egész projekt eljutott ide, nem volt könnyű út, nem volt egyszerű

menet. De szerencsére mindig voltak olyanok, akik hittek benne, mindig jöttek olyanok, akik a nehéz időkben az ügy mellé álltak, és ma már elmondható, hogy lassan minden a helyére került és kerül. A borok, a színek és a formák tökéletes összhangja, egysége adja mindazt, amit a látogatóknak és az itt élőknek a borbirtok jelent.

A tervezés kezdetén, az építészeti koncepció kialakítása során igazából két szempont volt, ami kijelölte a főbb csapásirányokat.

Egyrészt meghatározó volt a terület terepadottságának alakulása, mely azt eredményezte, hogy az épület a lejtős terepre „ráültetésre” került úgy, hogy a kialakuló három építményszint mindegyike a kapcsolódó terepszintről akadálymentesen megközelíthető lett.

Másrészt fontos, befolyásoló tényezőként volt jelen a beruházók azon szándéka, hogy a megvalósuló épület több legyen, mint egy egyszerű mezőgazdasági üzem, ahol bort készítenek és adnak el. A cél egy olyan élményborászat létrehozása volt, ahol nemcsak készítik az italt, hanem mellette kulturális és gasztronómiai élményt is kínálnak az odalátogatóknak.

Az épület tervezése során a fentiek figyelembevételével alakítottuk az épület funkcionális kiosztását, melyben a technológiai helyiségeken túl helyet kapott még egy 300 m²-es rendezvényterem, egy 700 m²-es katedrális építmény kiállításokkal, festménygalériával, egy 300 m²-es mozi, étterem, továbbá kóstolóhelyiségek, társalgók és tárgyalók. Az épület belső udvarában szabadtéri színpad található a legkorszerűbb technikával felszerelve, lehetőséget adva klasszikus vagy modern koncertek, művészeti, kulturális események színvonalas lebonyolítására. Legutóbb pedig elkészült egy 10 szobás hotelrész (vinotel), mely tovább színesíti a komplexum kínálatát.

A tervezési munka kiindulásnál alapelv volt, hogy az épület fejezze ki a modern borkészítés hangulatát és ne olvadjon bele az egyre szaporodó kisebb-nagyobb borászatok jellegtelen sorába, hanem egyedi, azoktól megkülönböztethető, emblematikus jegyekkel rendelkezzen.

Az épület tömegformálásánál, a homlokzati felületek kialakításánál és a felhasznált anyagok kiválasztásánál igyekeztünk elszakadni a bevett szokásoktól, az „egy borászatnak márpedig úgy kell kinéznie...” típusú kliséktől. Az alapkoncepciónk szerint a főbb épülettömegek látszó betonból, valamint Rockpanel Chameleon táblás burkolatból kereteket kaptak, melyek közé vagy üvegfelületek, vagy tömör, burkolt felületek feszülnek be. Az épület a rákerülő táblás burkolat tulajdonságaiból következően változtatja a megjelenését, hol zöld, hol narancssárga, de

pirosas, barnás színben is játszik. A falfelületek színét a napszak és az évszak is meghatározza, hisz az a fénybeesési szögnek megfelelően változik.

Reményeink szerint radikálisan korszerű, ám gazdaságosan megépíthető architektúra készült, ami a mostani építészeti környezetből a XXI. század felé mutat.

Horváth Gábor

Építész: Arthitectbau Építész Iroda Kft.
Építész vezető tervező: Horváth Gábor
Építész munkatárs: Bohár Krisztián

Vinotel
Belsőépítész: Horváth Gábor
Építész munkatárs: Fehérvári Brigitta
Építész munkatárs: Bohár Krisztián
Épületgépészet: Zakócs Ferenc
Épületvillamosság: Veit Attila

Könyvajánló – Turi Attila

Turi Attila építész munkássága több, egymásba fonódó szálból áll, melyek között jelentős alkotások sora éppen úgy megtalálható, mint a főépítési és a közösségi szolgálat. Vannak történetek, amelyek csomóponttá sűrűsödnek egy korántsem lezárt, immár 33 éves pálya esetén: különböző léptékű és funkciójú épületek, eredmények és tanulságok sorakoznak sajátos egységben. Mindezt a mester, Makovecz Imre, és az ő iniciatívájára máig erős közösséget alkotó társak kísérik, akik nélkül nem születhetett volna alkotás, de szolgálat sem.

A kötet Dénes Eszter szerkesztésében e csomópontok mentén, gazdag képanyaggal (fotó: Dénes György) és az alkotó saját írásait beemelve, témák szerint tárja elénk a tanítvány önálló építészeti világát, mely nem formailag, hanem belső mozgatóerőiben rokon mesterének építészetével. Turi Attila „hely-es” és „kor-szerű”, élhető építészetéről, mely az organikus gondolkodás napjainkra átemelhető maximumát adja, Erhardt Gábor bevezető tanulmánya ad pontos és átfogó elemzést.

Cím: Turi Attila

Kiadó: Kós Károly Alapítvány, Turi Attila

Megjelenés: 2020

Terjedelem: 316 oldal (235x275 mm), színes

Ár: 7900 Ft

Kapható a Libri, a Líra boltjaiban, valamint a FUGA Budapesti Építészeti Központban.

19

84

THUMMERER

PINCÉSZET ÉS SZŐLŐBIRTOK

www.thummerer.hu

+36/ 36 463 269

Nemesen, egyszerűen, elegánsan

A Gál Tibor-borok azzal az elképzeléssel készülnek, hogy az élet legjobb dolgait – köztük a bort – élvezni és értékelni kell. Szenvédélyünk, hogy olyan borok szülessenek a kezeink alatt, melyek minden egyes kortya egyedi, harmonikus és izgalmas.

Szeretnénk minél természetesebbek maradni a minőség feláldozása nélkül, de nem akarunk átlagosak lenni. Arra figyelünk, hogy amit készítünk, az kifejező, kimunkált, izgalmas és őszinte legyen. Ez jellemzi a borkészítést és a vendéglátást egyaránt.

Gál Tibor édesapja kockázatvállalását örökölte, melyet bátorsággal és őszinteséggel tölt meg.

Nem fél használni olyan szavakat, mint abban tévedtünk; akkor még nem láttuk biztosan; nem volt egy jó választás. Tudja, hogy mire építkezhet, de ha jó pár év múlva másra helyeződik a hangsúly, akkor abból építkeznek és tanul. A megújulás filozófiájának birtokában van, mert bátran mer beismerni és változtatni, ha kell.

25 év alatt rengeteg irány megfordult a pincészet életében, de a stílus mindig kristálytisza maradt. A kategóriák mára megszülettek, melynek csúcán a dűlős, házasított bikavérek helyezkednek el. A borok egyensúlyosak, harmonikusak és nagyon vibrálnak.

Ha Gál Tibor-borok, akkor bikavérek. A pincészet konzervatív hozzáállása a szakmához a bikavérek felemelésével kezdődött. A bikavér több, mint 100 éves hagyománnyal bír, a borvidék adottságaihoz leginkább illeszkedik, valamint a legegységesebb bor is így készíthető el Egerben. Ezt ismerte fel Tibor néhány éve, és ezért foglalkozik több dűlőben egyedi karakterű bikavérekkel. Már a belépő szint is superior, valamint a kétdűlős bikavér grand superior kategória. A TITI, a Síkhegy és a Pajados az első feccskék, de az elképzelések szerint hamarosan érkeznek a Nagy-Eged-hegyi Bikavér is.

Bor a városban

A bor egy élmény, amit szeretünk megosztani másokkal. Látogasson el hozzánk a Gál Tibor Fúzióba, válogasson a kóstolási lehetőségek közül, de ha csak vásárolna, azt is megteheti! Pincészetünk teljes vertikuma elérhető itt. Ez a hely a boroké, a kóstolásé, az ízélményeké, a programjainké és az összhangé.

-> www.galtibor.hu

A természet tökéletességét elkísérjük a palackig

A hagyományt tükrözi az épület az időtálló anyaghasználatával és tájba történő illeszkedéssel, az innovációt a technológia szigorúságának alárendelt terek képzése, míg a fenntarthatóságot több lábon állás, azaz egy épületen belüli különböző funkciók harmóniája. Mindezt nem hivatkozódóan, hanem családi léptékekben.

Életünkben van a pincészetünk, pincészetünk életében a fenntarthatóság.

A fenntarthatóság számunkra szimbolizálja a kölcsönös tiszteletet köztünk és a boraink, a környezetünk, embertársaink között. Az elfogadást, a nyitottságot, az érdeklődést. A hagyományt és az innovációt egyaránt. A pohár félig tele van, az érmének két oldala van. És így tökéletes.

Boraink ízvilágában szándékunk szerint megőrizük és kiemeljük a fajta és a terroir tulajdonságait, koncentráltan, magas minőségben. Térjen be hozzánk!

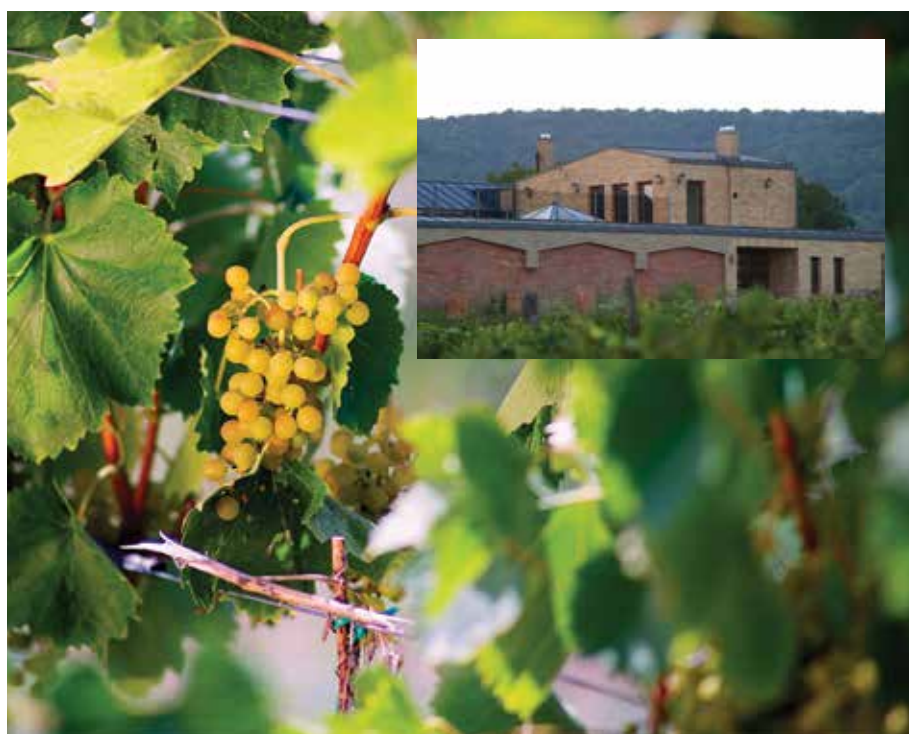

Bíbor Birtok

Siklós, Akasztófa dűlő 3551.

Gaál Dóra (+36-20) 367-4131

biborbirtok.com, Fb.: *Bíbor Birtok*

Minden új
vagy
meglévő
tetőbe

VELUX lapostetős felülvilágítók Természetesen a tető része

Hatékony bevilágítás

Természetes fény az ötödik homlokzatról a kiváló fényeloszlásért

Lakó- és középületekbe

Jó hőszigetelés $U_{rc,ref300}$ 0,80-0,87 W/m²K, kiváló zajcsökkentés R_w 36 dB

Kényelem és komfort

Választható fix vagy távkapcsolóval nyitható ablak, akril vagy polikarbonát anyagú, víztiszta vagy opál kupolával

www.velux.hu/szakembereknek

Megbízható termékrendszer ●

Egyszerű tervezés ●

Gyors beépítés ●

VELUX®

Életre keltjük a fényt
1942 óta

SZERELT KABIN RENDSZER, PARAVÁN FAL

ES-SV 28 wc válaszfal rendszer

ES-SV C13 szerelt válaszfal rendszer

ES-SZV 28 zuhany válaszfal elem

ES-PSV C10 pissoir paraván-fal

WC, öltöző fülke rendszer

Strapabíró és esztétikus, gyorsan kivitelezhető, költséghatékony megoldás. Alapanyaga 18/28 mm vastag tömör, sűrített forgácslap, kopásálló és könnyen tisztítható műgyanta felülettel. Az élék minden oldalon eloxált alumínium profilal zárva, ajtó falca a lágy záródás érdekében gumitömítéssel. Kilincs anyaga alapkivitelben eloxált alumínium, a lábak rozsdamentes acélból, padló egyenetlenségéhez állítható kivitelben készülnek.

Zuhany kabin

Magas minőségű, vízálló fülke rendszer. Zárt zuhanykabin kialakításához, illetve extrém páratartalmú helyiségekben wc vagy öltöző blokkok leválasztására is javasolt. Alapanyaga 12/13 mm vastag tömör „compact” műgyanta lap, mely elzárást nem igényel. Rozsdamentes vasalatokkal szerelve (rögzítő elemek, merevítések, fogantyúk, pántok, lábak).

Zuhany válaszfal elem

Közösségi zuhanyzók térelválasztásához kínál gyors, professzionális de kedvező árú megoldást. Alapanyaga 28 mm vastag vízálló műanyag szendvicspanel lap, élei eloxált alumínium profilal zárva. Közvetlenül a zuhany tálcára helyezhető, vagy lábra is állítható. Standard méretű elemek készletről is elérhetők.

Pissoir paraván

Masszív, stabil, könnyen tisztítható térelválasztó elem, 12/13 mm vastag tömör „compact” műgyanta lap alapanyagból, rozsdamentes szerelvényekkel. Készülhet konzolos kialakítással, vagy lábra állított, padlóhoz rögzített kivitelben is.

Bello-Expert Kft.

H-2112 Veresegyház, Erkel Ferenc tér 1. www.kabinyar.hu info@belloexpert.hu

MINŐSÉGI TERMÉKEK. GARANCIA.

PREFALZ®

A Prefalz® hajlékonyságának köszönhetően könnyebben formálható, mint a legtöbb hasonló korcolt anyag. A tervezőknek számos kreatív felhasználási lehetőséget kínál a tető és homlokzat kialakításához.

ALUMÍNIUM TETŐ, HOMLOKZAT ÉS ERESZCSATORNA

10 JÓ ÉRV A PREFA MELLETT

- ! VIHARÁLLÓ
- ! ROZSDAÁLLÓ
- ! TÖRÉSÁLLÓ
- ! KÖNNYŰ
- ! SZÉP
- ! SZÍNTARTÓ A FELÜLETE
- ! IDEÁLIS FELÚJÍTÁSOKHOZ
- ! KOMPLETT RENDSZER
- ! KÖRNYEZETBARÁT
- ! 40 ÉV GARANCIA

TŰZTERJEDÉSI
HATÁRÉRTÉK
VIZSGÁLATTAL!

A **PREFABOND** alumínium kompozit lemez teljesen korrózió- és időjárásálló, nagy a hajlítószilárdsága és a rugalmassága. Marható, fúrható, élhajlítható, mindezt minimális, súly mellett.

MODERN MEGJELÉNÉS KIS FELÜLETEKEN IS

TERVEZZEN
A PREFÁVAL!

ARCHICAD
PLUGIN

SAGRA Építésziroda

Fotó: Sajtos Gábor

Gilvesy Pincészet,
Szent György-hegy

Mikor és hogyan alakult az irodátok? Mi köt össze benneteket, miért éppen ti dolgoztok együtt?

A SAGRA Építész Kft.-t 2006-ban alapítottuk. Úgy éreztük, gyűjtöttünk elég szakmai tapasztalatot azoknál a neves építészirodákban, ahol dolgoztunk, és ezt követően pedig egyre több megkeresés érkezett közvetlenül hozzánk.

Az építésziroda fokozatosan bővült, Virág Péter és Páll András építészek az alapítást követő néhány év múlva csatlakoztak és azóta is a csapatunk meghatározó tagjai. Jelenleg nyolc építész dolgozik az irodában, teamekben, szorosan együttműködve.

Az irodánkban dolgozó építészek gondolkodásmódja, építészeti hozzáállása hasonlít a miénkhez, értjük mire gondol a másik. A csapatmunka során az épületek sokat finomodnak, a megvalósult munkákban a csapat minden tagja hozzáteszi az egyéniségét. Az, hogy valaki csak rövid időt töltsön az irodában, nem jellemző, leginkább a gyakornokok esetében csak. Általában jól érzik magukat nálunk a munkatársaink, valódi csapatmunka folyik az irodánkban, mindenkinek lehetősége van bekapcsolódnia a tervezésbe.

Mit tesztek azért, hogy ne csak egy iroda legyetek, hanem egy csapat is?

Próbálunk olyan hangulatot teremteni az irodában, hogy mindenki el tudja mondani, mi az, ami a munkáját segítheti. Nyolcan vagyunk, az iroda léptéke lehetővé teszi, hogy mindenki a csapat tagjának érezze magát. Az irodai közös munkán, ebédekén kívül kirándulásokat szervezünk, a megvalósult épületein-

Gilvesy Pincészet,
Szent György-hegy

Fotók: Sajtos Gábor

ket közösen bejárjuk. Megünnepeljük a sikereinket, az egymás életében fontos eseményeket. Az irodában is egy nagy hatalmas asztal körül ülünk mindannyian, így vannak a munkahelyek elhelyezve.

Van-e személyes munkamódszerek? Hogyan dolgoztok?

A megbízóinkkal mindig szoros kapcsolatban vagyunk, tervezéskor egyediségre, gazdaságosságra, funkcionalitásra és a fenntarthatóságra törekszünk.

Munkáink a lényeg kiemelésére, az adottságok és a lehetőségek átgondolására és értelmezésére, valamint a régi és az új viszonyának elemzésére épülnek. A folyamatos megújulás és a változásra való képesség állandó kapcsolatot jelent a hellyel, az épületeinkkel igyekszünk reagálni a környezetére. Munkáinkban az általunk fontosnak tartott építészeti minőségek, a csend, a korreláció és kontextus formálják az épületeket. A munkamódszerünkben nagyon nagy hangsúlyt fektetünk a koncepció kialakítására, nagyon fontosnak tartjuk, hogy az épületeknek erős és egyértelmű, meghatározó koncepciója legyen, ezt elengedhetetlennek tartjuk, ez kihat a teljes tervezési folyamatra és a kész épületre is. Óhatatlanul előfordul, hogy az épület építésekor a részletek változnak, módosulnak. Miközben nagyon fontosnak tartjuk a részletkialakításokat és nagy hangsúlyt fektetünk a részletmegoldásokra és a terveink is elég részletesen kidolgozottak, melyeket a kivitelezés során igyekszünk is betartatni, úgy gondoljuk, hogy egy igazán jó és helyénvaló koncepció képes túlélni az esetleges változásokat.

Miről ismerhetők fel az iroda munkái?

Építészirodánk egyéni arculata az alapítás óta egyre letisztultabbá vált. A folytonosság és megújulás építészeti megnyilvánulásait, a hagyományos építészeti értékek megjelenítésének egyes kortárs lehetőségeit kutatjuk.

Az épületek koncepcióját meghatározó kortárs építészeti viselkedés- és kifejezőmódok és az időtlen építészeti minőségek megfoghatóvá válnak a munkákban.

A hagyományos építészeti értékek tovább élnek, időben változnak és éppen ez a változásra való képességük adja az időtlen-ségüket. Munkáinkban alapvető cél, hogy a lényegi építészeti minőségekkel kifejezett, mai nyelven szóló kortárs építészeti mű egyszerre legyen folytonos, egységes és egyedi.

Milyen munkáitok vannak, hogy találjanak meg a munkák titeket?

Nagyon sokszínűek a munkáink. Borászat, közösségi ház, óvoda, egyházi épületek, sportlétesítmény, családi ház... Kisebbségi és nagyobb léptékű feladatra ugyanúgy kihívásként, ugyanolyan lelkesedéssel tekintünk. Építészeti és belsőépítészeti elválaszthatatlannak gondoljuk, így ha lehetőség van rá, az épületeinknél az építészeti és belsőépítészeti tervezést komplexen végezzük. Vannak olyan partnereink, akikkel hosszú idő óta együtt dolgozunk, sokan keresnek meg bennünket a megépült munkáink alapján és folyamatosan pályáznak, ha van rá lehetőség és alkalom. Nagyon sok tervpályázati tervet készítettünk, sokszor sikeresen. Legtöbbször olyan megbízóink vannak, akik elismerik és elfogadják az építészeti hozzáállásunkat, javaslatainkat. Elég ritka, hogy csak úgy az utcáról beessen valaki úgy, hogy ne látta volna valamelyik korábbi munkánkat.

A munkamódszerünk fontos része, hogy a megbízóinkkal szoros együttműködésben dolgozunk, a megszülető épület a közös munka eredménye, amivel mi is és a megbízóink is elégedettek.

Van-e olyan munkátok, amelyet nem kellett volna elvállalnotok? Tudtok-e nemet mondani egy felkérésre?

Minden munkánkból tanultunk, egyikre sem mondanánk azt, hogy hiba volt elvállalni. Azokkal a megbízókkal, akikkel elköteleződünk egymás mellett, mindig sikerül megtalálnunk a közös irányt.

Ha egy munkát kellene kiemelni, melyik az, amire a legbüszkébbek vagytok, és miért?

A megépült épületek közül például a Szent György-hegyi Gilvesy Pincészet, ami a volt Eszterházy-présház és -vincellérház felújítása. Ez egy összetett építészeti feladat volt, amellelt, hogy egy műemlék épület, a nemzeti park területén áll.

Mit gondoltok az építészetről, az építészek mai hazai helyzetéről?

Az építész Magyarországon úgy, mint a többi művészeti ág képviselői, nem kapnak elegendő társadalmi megbecsülést. Anyagi és szellemi értelemben sem. Persze vannak jó tendenciák és irányok a társadalom, a laikusok részéről építész, az építész szakma felé mutatott elismerésük felől. Sajnos viszont találkoztunk már olyannal, hogy az építész vagy akár a főépítész szakmai véleményét is felülbírálják olyan szakhatósági szervek munkatársai, akik nem szakmabeliek, mégis építészeti kérdésben állást foglalnak. Ezek sajnos megakadályozzák vagy nehezítik egy jó épület megszületését.

Fotó: Bujnovszky Tamás

Borász háza,
Mindszentkál

A megbízók értékítélete, ízlése változóban van, mi bizakodóak vagyunk, eddig mindig megtaláltak bennünket azok, akik elfogadják a véleményünket és értékelik a munkánkat. A megbízók kortárs minőségi építészethez való viszonyában, értékeinek elismerésében pozitív fejlődést látunk.

Merre tart és merre kellene tartania az építészetnek itthon és globálisan?

Az EU-ban az építészet egyre inkább a fenntarthatóság felé tart. A multcégek is kezdenek alkalmazkodni a fenntarthatósági igényekhez, zöld minősítési rendszerek alapján folyik a tervezés. Magyarországon is egyre több fenntarthatósági kritérium kerül bevezetésre, ezt mi nagyon támogatjuk. A magyar megbízók ugyanakkor árérzékenyek, ami nem feltétlenül rossz. Sokszor a mennyiség rovására a minőség mellett döntenek, ami egyezik a mi értékrendünkkel.

Véleményetek szerint mit tud és kellene tennie az építésznek egyénként és az építészszakmának, mint egy hivatás képviselőjének a vizuális kultúra fejlődéséért, a fenntarthatóságért, és mindenért, ami a jövőbe mutat?

Úgy gondoljuk, az építésznek nyitottaknak, tájékozottnak kell lenniük és utat kell mutatniuk a megbízóknak és az egész társadalomnak egy fenntartható jövő felé. Esztétikailag pedig munkáinkban tovább szeretnénk vinni a hagyományos értékeket, az egyszerűséget, az adott helyre való szoros kapcsolatot és a kultúrába ágyazottságot, mindezt mai megfogalmazásban, egyedi módon, hasonlóan az összes többi művészeti ág képviselőihez.

Borász háza,
Mindszentkál

Fotó: Bujnovszky Tamás

Fotó: Batár Zsolt

Pitypang Óvoda,
Budapest, VIII. kerület

Az építészársadalomnak pedig egységet kell alkotnia, amely szakmai alapokon nyugszik, elismerve a kiemelkedő alkotók munkáját és nyitottan maradni a világra. Nem kell kompromisszumokat kötni a vizuális kultúra és a fenntarthatóság terén.

Vannak-e megfogalmazható céljaitok a munkátokban?

Célunk az, hogy hűek maradjunk az értékeinkhez, elismerő, támogató közegben dolgozhassunk olyan csapatban, akik osztoznak ezekben a törekvésekben.

Egy szokásos feladathoz képest van-e valami többletjelentése a borhoz, a szőlőhöz kapcsolódó munkáitoknak?

A borászatok, amiket terveztünk mind természetes táji környezetben épültek vagy vidéki környezetbe illeszkednek, ahol élnek és erősek a helyi épített hagyományok. A borász megbízóinknak nagyon erős a kötődése a helyhez, a természethez, a szőlőterek közelében élnek, a borkészítés az életük. Rajtuk keresztül és a táji környezet hatására mi is egyre jobban megismertük a szőlőtermesztést és a borkészítést, kicsit mi is ott élhettünk a borászat közelében, megérettük ennek

Pitypang Óvoda,
Budapest, VIII. kerület

Fotó: Danyi Balázs

az életmódnak a vonzerejét. Borászatainknál különösen erősen érződik a tájba illeszkedés, hagyománykövetés, mégis kortárs építészeti eszközökkel létrehozva érezhetően mai alkotások. Éppúgy érzhető az épületeken a fiatal borászok frissessége, széles látóköre, vonzódása a természeteshez, az egyszerűhöz, a lényegihez és az igazihöz.

Úgy érezzük, hogy borászat és építészet még ha látszólag két teljesen más szakma, mégis nagyon sok szálon kötődik és hasonlatos egymáshoz. A borászat is éppúgy, mint az építészet amellet, hogy szakma, sokkal inkább hivatás. Szeretet és elhivatottság az alapvető jellemzőjük.

A borászattal kapcsolatos munkáitokban a technológiai igények kielégítésén túl mennyire jelent meg egy-egy borászat önkifejezése, mennyire jelképezte az épület a megrendelőt?

A megrendelőink értékrendje megjelenik az épületeken, azonosulni tudtak az általunk megformált épületekkel. A borászokkal mindig nagyon jó kapcsolatunk alakult ki, értették az építészeti koncepciót és támogatták a tervek megvalósulását. A Gilvesy Pincészet tulajdonosa, Gilvesy Róbert például – bár ezt a szakmáját már nem gyakorolja – maga is építész és ez nagyon sokat jelentett az elképzeléseink támogatásában és a jól működő közös munkában.

A mindszentkällai borász háza – mellyel idén elnyertük Az év balatoni háza különdíját – nemrég készült el és jelenleg egy hozzá kapcsolódó különálló borterasz tervezésén dolgozunk. A közeli szőlőhegyen a borászat szőlőültetvényén pedig szintén a közelmúltban készült el a szőlőültetvény borterasa egy meglévő présház felújításaként. A borász itt is aktívan követi és támogatja a tervünket és a tervezést, velünk együtt küzd azért, hogy a megálmodott épületek megvalósulhassanak.

Van olyan borászattal kapcsolatos munkánk is, ahol időközben a terv részletei kisebb mértékben változtak. Ilyen például az aszófői borpince-présház, ahol az első vázlatok megszületésétől az épület elkészültéig közel 10 év telt el. A végző tervekhez képest részleteiben némiképp változott a megépült épület, persze megőrizve a tervezett formavilágot, architektúrát. A teljesen hagyományos módon téglából falazott boltíves borpince felett a nádfedésű présház a helyi hagyományos architektúrát, léptéket és anyaghasználatot viseli magán, azonban felvállalva mai korát.

A borászatok általában táji környezetben jelennek meg, mennyire tudtátok érvényesíteni ezt a szempontot a munkáitokban, hogy sikerült tájba illeszteni a 1-1, a megrendelő számára hangsúlyt képviselő épületet?

A megrendelőink alázattal fordulnak a táj felé, velünk együtt ők is olyan épületet szeretnének, ami amellet, hogy egyedi, a táj része tud lenni. A Gilvesy Pincészet például amellet, hogy a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkban áll, egy műemlék épület rekonstrukciója. A hagyományos formavilágot megtartva kortárs elemekkel formáltuk egységgé az épületet. Itt az alapok adottak voltak, azonban az épület nagy része már elpusztult, amikor nekiálltunk a tervezésnek. Az építészeti koncepció alapja az eredeti megmaradt épületrészek megőrzése, felújítása mellett a már elpusztultak helyén kortárs építészeti eszközök és anyaghasználat alkalmazása, szem előtt tartva az eredeti arányokat, méreteket, formákat, színeket és karaktert. Célunk volt a folytonosság, a régi és az új egysége, az elementáris építészeti értékek továbbvitele kortárs megfogalmazásban, a

megmaradt épületrészek mellett az elpusztult elemek mai, kortárs építészeti eszközökkel való megfogalmazása az épület eredeti jellegéből, karakteréből kiindulva. A tulajdonos a koncepció végigvitelében nagyon jó partnernek bizonyult. Itt építetói igényként jelentkezett például a vincellérház déli homlokzatának nagyobb megnyitása a lenyűgöző kilátás felé. Ezt az igényt építészetileg úgy elégítettük ki, hogy az építészeti koncepció ne sérüljön, azonban a borász-tulajdonos vágya teljesülhessen.

A Mindszentkálai borász háza és a bortesasz arányiban követi a hagyományos táj léptékét, anyaghasználatában letisztult, formavilága a helyi hagyományos architektúrában gyökerezve kortárs eszözökkel kelt életre, de a felhasznált anyagok itt is helyiek, tájba illőek.

Az építésznek nem kell minden dologhoz értenie, de vajon ti kedvelitek-e a jó borokat? Ha igen, milyet?

Hatottak ránk a borral kapcsolatos tervezési munkáink és mára már a borhoz való viszonyunk is mondhatni kifinomult, értékeljük a jó borokat. Legfőképpen a fehérborokat említeném: rajnai rizling, savignon balanc, furmint, olaszrizling. Terveztük korábban a Káli Kövek Borászatnak is a köveskáli borászatok felújítását – sajnos az egyéb okokból nem valósult meg –, és a boraikat nagyon megkedveltük. A Káli Kövektől említenénk például a Rezedát, az olaszrizling-válogatást. Kedveljük a Gilvesy Pincészet rajnai rizlingjeit, vagy a Mogyorós savignon blanc-ját. De vannak kedvenc testes fehérboraink is. Például kedveljük a tokaji Kikelet Borászat hárslevelűit vagy furmintjait. A hazai

Fotó: Batár Zsolt

Református gyülekezeti ház, Szolnok-Szandaszőlős

borokon kívül van 1–2 kedvenc külföldi borunk is, ilyen például a biodinamikus savignon blanc Miguel Torres borászatából Chileből.

SAGRA Építész Kft.: Sajtó Gábor DLA, Grand Gabriella, Virág Péter, Páll András, Takács László, Bálint Anna, Pintér Sára, Jäger Zsolt

Kávézó és galéria, Budapest, XVIII. kerület, Kossuth tér

Fotó: Szentirmaj Tamás

Austrotherm hőszigetelő anyagok
Időtálló minőség

Stílus. Otthon. Tető.

GENERON
a naprakész tetőcserép

Terrán GENERON. A tető a ház éke szolártechnológiával is.

A stílusosan esztétikus napelemes tetőcserép egy forradalmi innovációnak köszönhetően lépést tart a lakosság elvárásaival, és professzionális választ ad korunk technológiai kihívásaira. A tetőcserepek új generációja a megszokott szerepeken túl még egy funkciót képes betölteni: energiát termel az otthon lakói számára, ráadásul kompromisszumok, lemondások nélkül.

Legyen Ön is naprakész! Kérjen ingyenes és automatikus egyedi árajánlatot a terrán-generon.hu weboldalunkon!

TERRAN
OTTHON A JÖVŐBEN

100
SZÁZ ÉV FEJLŐDÉSben

Tudjon meg többet
a Geron napelemes
tetőcserépről!

Digitális tervek követés

- Távoli (online és offline) grafikus terv- és modell-koordináció, kooperáció
- Naprakész digitális tervbázis létrehozása
- Tetszőleges mélységű hivatkozások, kereszt-hivatkozások létrehozása, kezelése
- Tervméret kalibrálás, léptékadás, vonal-, hossz-, térfogat adatok kinyerése
- Beépített táblázatkezelő, költségbecslés támogatás
- ARCHICAD – BLUEBEAM direkt (Add-on) kapcsolat

Célunk a hazai építőipar versenyképességének erősítése

A GRAPHISOFT a világ legfejlettebb BIM megoldásain keresztül támogatja az építőipar digitalizációját.

A GRAPHISOFT integrált digitális BIM megoldásai:

GRAPHISOFT
ARCHICAD

 dRofus

SOLIBRI
A NEMETSCHKE COMPANY

GRAPHISOFT
BIMcloud

BLUEBEAM
A NEMETSCHKE COMPANY

survision